

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6

Najnujnejša stvar

Vsa naša javnost s simpatijami spremlja veliki napredek javnih del, ki je nastopil v zadnjih treh letih. Vsak, še tako kritičen opazovalec tudi iz opozicijskih vrst, mora priznati, da se izvajajo velika javna dela in da se je tudi pri nas že veliko naredilo in da se dela. Pomislimo na razne državne zgradbe v delu v Ljubljani, mnogo licitacij je že razpisanih za nadaljna dela, posebno za naše vseučilišče. Tudi dela na modernizaciji naših cest kažejo vidne uspehe ter se bodo še nadaljevala. Veliko napredka bi se dalo navesti še na drugih poljih v zadnjih treh letih. Le eno vprašanje se ne premakne nikamor naprej.

To je ljubljanska državna bolnišnica. Kdorkoli je kdaj obiskal našo državno bolnišnico, ki leži v središču tako važne pokrajine kot je Slovenija, se je lahko na lastne oči prepričal, kakšne razmere vladajo v naši bolnišnici. Prenatpanost povzroča nehi-genske razmere in ne moremo si prav predstavljati trpljenja onih številnih bolnikov, ki morajo iti na posamezne oddelke naše državne bolnišnice v Ljubljani. Komaj si pridobimo nazaj za silo nekaj zdravja, pri tem pa seveda trpe zaradi pomanjkanja prostora, že morajo ven na cesto ali v domačo oskrbo, ki ne more nuditi nikdar tega kot skrbna bolnišnična nega. Ali smo se kdaj vprašali, kolikšne vsote narodnega premoženja in delovne ter usmote moči, nas stanejo sedanje razmere v bolnišnici?

Kdor pozna razmere, ve, da tako ne more iti naprej, ker je sedanje stanje v škodo bolnikom, vsega našega naroda in ne v reklamo državi. Prva zasilna pomoč bi bila v tem, da se dogradi novi paviljon kirurškega oddelka. Ko je bil pred enim letom dograjen v surovem stanju, smo se razveselili, da smo ga dobili, toda od tedaj naprej se delo pri njem ni premaknilo niti za korak. Paviljon sameva in se počasi že ruši, medtem pa traja gneča in stiska v drugih paviljonih bolnišnice naprej. Ali ni to nesmotno delo, da se pusti propadu tako važna in nujno potrebna stavba. Je v interesu racionalnega gospodarstva, da se ta paviljon čimprej dogradi. Niti za dograditev niso potrebne tako velike vsote. Kolikor nam je znano, je treba za dograditev in opremo samo še okoli poldruga milijon dinarjev, pa bi lahko stavba služila svojemu namenu. Ali res ni mogoče spraviti tega denarja skupaj? Oni, ki odgovarja za to, da Slovenija ne dobi tega denarja, si je nadel veliko krivdo, katere ni mogoče zbrisati z nobenimi razlogi varčevanja in pa z izgovorom, da je drugod še več nujnejših potreb. Noben finančni minister ne sme biti brez srca, ko gre za tako vsoto, s katero bi se za prvo silo olajšala beda tisočev in tisočev bolnikov, ki morajo danes skozi prenatpano ljubljansko državno bolnišnico. Če ne gre stvar iz rednih proračunskih kreditov, naj gre iz izrednih, če tudi iz teh ne, pa iz drugih virov, ki jih ima vsak finančni minister na razpolago. Če je temu kriva samo upravna pot, na kateri se polž prej pride do svojega cilja kot uradni šimel, je vendar dovolj potov in načinov, da se ta pot skrajša tako kot to zahtevajo veliki državni in narodni interesi. Mislimo, da ni noben izgovor dovolj močan, da nas bi uveril o pravilnosti dosedanjega načina postopanja.

Stanje v ljubljanski državni bolnišnici, ki je osrednja in največja bolnišnica Slovenije, se ne da primerjati z banovinskimi zavodi. Banovina res smoteno skrbi za svoje bolnišnice in njena mreža bolnišnic je prav dobro organizirana. Posebno ugodna rešitev celotnega bolnišničnega vprašanja v Sloveniji pa nam je zagotovljena sedaj z akcijo banovine, ki bo najela 43 milijonov dinarjev posojila za dograditev in opremo svojih bolnišnic od Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. Pri tem pa grede še vsako leto milijonske vsote iz rednih banovinskih sredstev za banovinske bolnišnice. Pri takem stanju stvari bo državna bolnišnica v Ljubljani ostala najgostejši madež v verigi naših zdravstvenih ustanov. Tako mora naša banovina dati dober zgled državi, kako naj skrbi za bolnišnice, ki jih ima ona upravljalni. Pri sedanjem stanju stvari je nujno potrebno, da gremo tudi v primeru ljubljanske bolnišnice do velikopoteznega reševanja stvari kot smo to delali doslej. Rekli smo že, da je dograditev in oprema enega kirurškega paviljona samo začasen ukrep, pomoč v prvi sili. Misliti bi bilo treba na trajno rešitev vprašanja ljubljanske bolnišnice. V naši zdravstveni politiki mora priti do enotnega vodstva, ker se je dosedanja dvojna pot: banovina in država izkazala kot nesmotna, saj je povzročila velik napredek banovinskih bolnišnic, dočim je zaostala ljubljanska državna bolnišnica za potrebami svojega časa in razmer. Treba bi postaviti razmerje med banovinskimi bolnišnicami, ki se smoteno izpolnjujejo službe potrebam vse Slovenije, in državno bolnišnico na drugo podlago. Če bi bila ljubljanska bolnišnica banovinska, bi se že zdavnaj storilo zanjo neprimerno več kot se stori sedaj. Dokler pa je bolnišnica v Ljubljani državna, toliko časa moramo zahtevati, da je država ne zanemarja in da jo primerno izgradi kot to dela z drugimi bolnišnicami v državi. Odveč bi bilo zahtevati, naj še naša banovina, ki že toliko izdaja iz svojih sredstev za zdravstvene naprave, vzdržuje in izgrajuje ljubljansko državno bolnišnico. To je delno tudi nemogoče, ker banovinska sredstva

Predsednik vlade v Sarajevu

kot pokrovitelj 30 letnice športnega kluba „Slavije“

Povsod je bil sprejet ob navdušenih pozdravih množic

Sarajevo, 9. septembra. Snoči ob eni se je predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović s posebnim vlakom odpeljal iz Beograda v Sarajevo. V njegovem spremstvu so bili ministri dr. Mehmed Spaho, Kujundžić, Magarašević ter Krek in tajnik g. Perović. Na vožnji po drinski banovini so dr. Stojadinovića in njegovemu spremstvu povsod prirejali pristrčen sprejem, tako zlasti na postaji v Višegradu, kjer so dr. Stojadinovića in ministrom privedli zelo pristrčen sprejem. Zbrali so se razen župana Hadžića zastopniki raznih gospodarskih, človekoljubnih in prosvetnih društev in sokolska godba, ki je zasvirala več koračnic. Po kratkem postanku je vlak nadaljeval vožnjo proti Sarajevu.

V Sarajevu je dr. Stojadinović prispel s svojim spremstvom ob 12.35. Na peronu železniške postaje so ga sprejeli armadni poveljniki general Bogoljub Ilić, banov namestnik Mihajlo Krečković, ministra n. r. dr. Šefkija Behmen in dr. Branko Kaludjerić, senator Halimbeg

Hrasnica in Hadžihasanović, sarajevski župan, več poslancev, zastopniki oblasti, kulturnih in gospodarskih ustanov in mnogo občinstva.

Takoj po prihodu vlaka je prvi izstopil dr. Stojadinović, navdušeno pozdravljen z vzkliki: Živel predsednik vlade! Živel dr. Stojadinović! Takoj po izstopu se je predsednik vlade pozdravil z ministroma n. r. dr. Kaludjerićem in dr. Behmenom in z armadnim poveljnikom generalom Ilićem, nato je pa k njemu pristopil sarajevski župan Bičakčić in z izbranimi besedami želel dr. Stojadinoviću dobrodošlico. Na županov pozdravni nagovor je dr. Stojadinović odgovoril z nekaj besedami in dejal med drugim:

„Zahvaljujem se vam v imenu svojih tovarišev v vladi, ki so danes tu, in v svojem osebnem imenu za lep prijateljski sprejem. V vaših besedah in v tem sprejemu vidim najboljši dokaz, da Sarajevčani čutijo, kako zelo uživa Sarajevo in z njim vsa naša Bosna simpatije kraljevske vlade. Vidim, da so te simpatije vza-

jemne. Od vsega srca želim srečo in napredek Sarajevu in Sarajevčanom.“

Po govoru dr. Stojadinovića so navzočni viharno pozdravljali predsednika vlade in ministre. Ko so se ovacije polegale, je predsednik športnega kluba „Slavija“ pozdravil dr. Stojadinovića kot pokrovitelja svečane proslave 30-letnice tega kluba, prisotni športniki so pa dr. Stojadinovića nato pozdravili s trikratnim športnim pozdravom „Zdravo!“

Dr. Stojadinović se je nekaj časa pomudil na postaji v razgovoru z zastopniki civilnih in vojaških oblasti in s predstavniki JRZ, nato pa se je s svojim spremstvom odpeljal na Ilidžo, kjer se je nastanil. Na Ilidži je dr. Stojadinovića in njegovo spremstvo sprejela velika skupina kmetov iz vasi, z županom na čelu, ki je predsednika vlade pristrčno pozdravil in mu voščil dobrodošlico. Predsednik vlade se je zahvalil za topli pozdrav, potem je pa odšel na kosilo, ki ga je njemu na čast priredil podban Krečković.

Uradna italijanska diplomacija

pritrjuje 8 Henleinovim zahtevam

Rim, 9. septembra. AA. (Stefani.) »Informazione Diplomatica« objavlja v svoji današnji številki članek, v katerem pravi med drugim:

»Rimski odgovorni krogi popolnoma mirno in hladnokrvno, vendar pa zelo pazljivo spremljajo razvoj spora med sudetsko-nemško stranko, ki ima za seboj 3 in pol milijona Nemcev v CSR in praško vlado.«

Stališče Italije je popolnoma v skladu z osjo Rim-Berlin in se italijanska politika popolnoma postavlja v korist zahtevam, ki jih je Henlein navedel v 8 karlovarskih točkah in v katerih je zahteval teritorialno avtonomijo za manjšine, pri tem pa ni nikdar rekel, da ne bi hotel ostati v okviru CSR. Henlein torej ni šel tako daleč, da bi zahteval popolno odcepitev Nemcev od države, ki ji načeljuje dr. Beneš.

To radikalno rešitev spora pa so priporočali v zadnjem času tako vplivni listi, kakor sta »Times« in »La Republique«.

Stališče Italije v sudetskem vprašanju je bilo določeno v teku razgovorov, ki jih je imel vodja in državni kancler Hitler med svojim obiskom v Rimu z Mussolinijem. Italija ni vpoklicala nobenega letnika pod zastavo in tudi ni izdala nobenih drugih vojaških odredb. To pa ni storila samo zaradi tega, ker meni, da bi bil sporazum mogoč, če se odstranijo vse tiste odredbe, ki slone na vojaških nagibih, ampak tudi zato ne, ker ji njena notranja ureditev dopušča, da je stalno na vse pripravljena.

Rim, 9. septembra. Te dni bo Italija odpustila letnik 1917. Iz tega sklepajo, da Mussolini nikakor ne računa na neposredno vojno nevarnost. V Rimu so mnenja, da se bodo evropske razprte mirno uredile. Po splošni sodbi nima Italija pod orožjem več kot 300.000 mož, kar odgovarja njenemu običajnemu mirovnemu kontingentu.

Rim, 9. septembra. b. Veliki fašistični svet je sklican na zasedanje na dan 1. oktobra v palači Venezia. Dnevni red tega sestanka je: 1. Rasni problem; 2. politična situacija in 3. korporativni parlament.

Rim, 9. septembra. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše, da natica, ki jo je objavila »Informazione Diplomatica« popolnoma jasno izraža uradno stališče Italije o češkoslovaškem vprašanju. Dotični članek nakazuje tudi pot rešitve, ki je še zmeraj mogoča. Kriza, otežkočena z novimi incidenti, bo verjetno trajala še dalje časa. Jasno pa je, da se je začela propaganda, ki ima namen obožiti Nemčijo. Dejansko je sedaj Evropa pred gibanjem narodov, ki zahtevajo pravico. V tem je bistvo vprašanja.

Pariz, 9. septembra. AA. (Stefani.) Listi pišejo o člankih »Informazione Diplomatica« in mnogi med njimi poudarjajo jasni in določni ton italijanskih diplomatskih krogov. Italijansko stališče je zelo zanimivo, piše »Petit Parisien«, ker poudarja očitno željo za ohranitev miru. Važno je te okoliščine je skoraj odveč poudariti.

Novi nemiri otežujejo pogajanja

Praga, 9. septembra. AA. (ČTK.) Snoči okoli 19.30 je okoli 4000 henleinovcev v Češkem Krumlovu demonstriralo z vzkliki: »Ein Reich, ein Volk, ein Führer!« Demonstranti so trčili ob skupino političnih nasprotnikov iz istega kraja, vendar je policija preprečila spopade. Kljub temu so demonstranti nekega Henleinovega nasprotnika pretepli. Ob 20.30 je po ulicah spet vladal mir.

Snoči je množica 80.000 ljudi, večinoma sudetskih Nemcev, na trgu Privadlov v Pragi priredila manifestacije, prepevajoč »Deutschlandlied« in pa »Horst Wesel Lied«. Policija je vzdrževala red, vendar pa se ji ni posrečilo preprečiti spopadov in so bila na nekaterih poslopih razbita okna.

Zastopstvo staršev nemških otrok v Hulčinu bo dne 9. septembra predsedniku Benešu izročilo pritožbo zaradi neznošnih šolskih razmer v Hulčinu.

Nürnberg, 9. septembra. AA. (Reuter.) Tu se je zvedelo, da bodo sudetski Nemci, ki jih v tem pogledu podpira tudi Hitler, zahtevali predvsem strogo kazni za vse krivice incidenta v Moravski Ostravi. Danes popoldne bo najprej sešel svet sudetskih Nemcev, nato bodo pa voditelji imeli sestanek s predsednikom češkoslovaške vlade dr.

tudi niso nevsahljiva. Smatramo pa končno tudi, da je zelo sramotno za državno upravo, če bo morala reči, da ne najde sredstev za tako važno bolnišnico v državi kot je ljubljanska. Razmerje med banovinami in državo glede bolnišnic bo treba urediti tako, da bo tudi ljubljanska državna bolnišnica polnovreden člen v verigi slovenskih zdravstvenih ustanov, kot so to sedaj že banovinske zdravstvene ustanove. Banovina in država naj stopita skupaj in uredita to vprašanje, kot zahtevajo življenjski interesi našega naroda.

Razveselila nas je večerajšnja vest, ki je pokazala nekaj dobre volje, da je ministrski svet sklenil najeti posojilo 7,5 milij din za dograditev začetih bolnišničnih zgradb v Splitu, Ljubljani, Beogradu in Nišu. Mnenja smo, da je treba te kredite odpreti takoj, da se bodo lahko čimprej začela dela. Če ti krediti ne bi zadostovali za dograditev in opremo ljubljanske bolnišnice, se morajo poiskati še druga sredstva za ureditev, vsaj začasno, bolnišničnega vprašanja v Ljubljani. Tako stanje, kot je sedaj, ne more trajati naprej.

Holdžo. Nemška oblastva žele, da bi se pogajanja vršila čim hitreje, da bo Führer že v svojem govoru v ponedeljek mogel objaviti rezultate teh pogajanj.

Praga, 9. septembra. AA. (Reuter.) Za danes popoldne je sklican nov sestanek voditeljev sudetskih Nemcev z dr. Holdžo. Za zdaj se bodo pogajanja med sudetskimi Nemci in vlado omejila samo na pritožbe sudetskih Nemcev proti nastopu oblasti.

Francoska in angleška vlada sta stalno v zvezi

Anglija je o vojaških ukrepih Francije obveščena

London, 9. septembra. AA. V poučenih krogih govore, da vlada ta trenutek kar najpoglobneje proučuje položaj in da se vrše zelo delikatna posvetovanja. V sedanjih okoliščinah je treba paziti na to, da se prepreči nepotrebne spekulacije. Vsakdo se mora zavedati velike odgovornosti. Francoska vlada je danes obvestila britansko vlado o svojih vojaških ukrepih. Med obema vladama se vzdržuje stalen stik zastran češkoslovaške krize. Ker se položaj vsak trenutek spreminja, ni moči dati nobenih nadaljnjih informacij, izjavljajo le, da je položaj »zelo resen«. Glasove, da bi bil britanski poslanik v Berlinu, Henderson, dobil nalog, da se sestane s kanclerjem Hitlerjem in akusa odstraniti razne težkoče, ki so na poti sporazumu, označujejo tu kot popolnoma netočne. V poučenih krogih izjavljajo dalje, da je vest »Daily Telegrapha«, da britanska vlada pripravlja noto Nemčiji in da bo osnutek te note že danes predložen ministrom v odbritev, netočna.

Tisk obirno piše o Chamberlainovi vrnitvi v London in o tem, da je sklenil, da bo seja vlade v ponedeljek. Nekateri listi menijo, da je Chamberlain z ostalimi člani vlade proučeval možnost, da bi angleška vlada poslala novo noto v Berlin, v kateri bi ponovno opozorila na posledice morebitnega nemškega postopanja proti češkoslovaški.

»Times« pišejo popolnoma mirno in poudarjajo, da ni bilo večeraj sklenjenega nič takega, kar bi lahko izkazalo novo vzmirjenje. List piše, da je res ravno obratno. Položaj v Srednji Evropi ni nič slabši, kakor pa je bil do sedaj.

Pariz, 9. septembra. V tukajšnjih političnih krogih so mnenja, da Nemčija nikakor ne misli zaradi sudetskih Nemcev seči po orožju, ampak, da bo poskušala z gospodarskim pritiskom doseči svoje namene. Tako bi mogla zapreti češki izvoz preko Hamburga in eventualno doseči, da isto

Sudetska nemška stranka je objavila, da bo deseti dan »dan žalosti« za padlim vojakom Knollom.

Za nemire v Moravski Ostravi praška vlada dala polno zadoščenje

Dr. Holdža je danes popoldne sprejel delegata sudetske nemške stranke Kundta in Roscha. Mislijo, da sta pri tej priložnosti izročila dr. Holdži protest proti aretacijam in preganjanju sudetskih Nemcev. Izvedelo se je, da je sestanek potekel v dokaj ugodni atmosferi. Sestanek je trajal dve uri in pol. Ker je preiskava vladnih organov ugotovila, da so pritožbe 82 zaprtih sudetskih Nemcev v Freiwaldau pri Moravski Ostravi upravičene, je predsednik vlade obljubil ne samo popolno zadoščenje, ampak je tudi ukazal, da se morajo odstavi vsi tisti uradniki, ki so odgovorni za to postopanje. Med odstavljenimi uradniki je tudi neki policijski komisar. Vsi bodo po zakonu najstrožje kaznovani.

Praga, 9. sept. c. Danes je predsednik republike sprejel zastopstvo Nemcev iz Hulčina, ki ga je vodil odvetnik dr. Ludwig Eichholz.

Nemci proti uniformi sodnikov

Berlin, 9. sept. AA. (DNB.) Nemški tisk je zelo nezadovoljen a sklepom češkoslovaške pravosodnega ministra, ki je predpisal uradne uniforme za sodnike. Berlinski jutranjiki pišejo, da se bodo sudetski Nemci borili proti temu vladnemu sklepu.

Uradno potrjujejo, da bo češkoslovaška vlada imela danes sejo, na kateri bo objavila posameznosti o pogajanjih z narodnostmi in o preureditvi češkoslovaške državne uprave.

Monakovo, 9. septembra. AA. »Völkischer Beobachter« (!) prinaša pod velikim naslovom vest, da se komunisti v vsej Češkoslovaški pripravljajo na oborožen napad na češkoslovaško vlado.

Danes ob 6. bo govoril dr. Beneš

Praga, 9. septembra. »Prager Tagblatt« poroča, da bo dr. Beneš govoril jutri, v soboto 10. t. m., ob 18. uri po radu. Ob tej priliki bo Beneš dal važno izjavo.

Sovjetski poslanik obiskal angleškega zun. ministra

London, 9. septembra. b. Sovjetski poslanik v Londonu Majeki je obiskal angleškega ministra zunanjih zadev Halifaxa in poljskega odpravnika poslov. Majeki se je informiral o točnem zadržanju britanske vlade v slučaju konflikta med Češkoslovaško in Nemčijo. Odločno je naglasil stališče sovjetske vlade, da bo sovjetska vlada iz-

Nadaljevanje na 2. strani

Dunajska vremenska napoved: Oblačno in ponekod dež, na vzhodnem robu Alp jasno.

Zagrebska vremenska napoved: Precej oblačno vreme nastopi v zapadnih krajih naše države. Tekom dneva se pričakuje dež. Prevladovalo bo vetrovno vreme z jutranjo meglo v ostalih delih države. Temperatura bo narasla, vendar pa bodo noči še mrzle.

Zemunska vremenska napoved: Precej velika pooblačenje v zahodnih krajih; tam bo čez dan tudi deževalo. Drugod jasno z jutranjo meglo. Toplota bo še poskočila, le noč bo hladna.

Lep telovadni nastop v Dolu:

Banovo priznanje naši mladini

Dol, 9. septembra 1938.
Na praznik 8. septembra je zasavsko okrožje ZFO priredilo sodelovanje VDK, okrožni telovadni nastop v Dolu pri Ljubljani. Kljub temu, da je bil ves nastop prirejen le kot nadaljevanje okrožne prireditve 28. avgusta, se je zbralo popoldne na lepo okrašenem telovadišču veliko število gledalcev in telovadcev. Po litanijah, katerih so se udeležili tako nastopajoči kakor tudi gledalci, je prireditev neopričakovano počastil s svojim obiskom tudi g. ban dr. Marko Natlačen. Med navdušenim vzklikanjem je množica spremila g. bana v lepem špalirju narodnih noš do častne tribune

Z nastopa zasavskega okrožja ZFO v Dolu pri Ljubljani

na telovadišču, kjer je mladenka izročila g. banu lep šopek. Telovadišče so napolnili nato člani in članice, na kar je pozdravil g. bana brat Majdič s krepkim Bog živi! Navdušeno pozdravljen je spregovoril g. ban dr. Natlačen:

Dragi fantje! Dragi dekleta! Pozdravljam vas kot vaš prijatelj, a tudi kot ban in predstavnik najvišje državne oblasti v naši banovini. Storim to zaradi tega, da vam s tem izkažem javno priznanje za vaše delo, ki je velike vrednosti in važnosti za narod in za državo. To se je pokazalo na nedvoumen način letošnjo spomlad ob priliki znanih dogodkov ob naši severni meji. Med našimi ljudmi, ki so zrasli v družini, včlanjenih v Prosvetni zvezi, ali ki so se udeleževali v bivši orlovski organizaciji, kakor tudi med našo mladino, ki je organizirana v fantovskih odsekih in dekliških krožkih, tedaj ni bilo nikakega kolebanja, nikake nejasnosti v presojanju položaja in orientacije; iskali niso niti informacij ali navodil o tem, kako se jim je zadržati. Samozavestno in z dostojanstveno mirnostjo so ostali trdno usmerjeni tako, kakor se to zavednemu Slovencu in zavednemu Jugoslovancu spodobi. Lahko rečem, da se nobena druga organizacija ni tedaj boljše izkazala kot zanesljiv državni element, kakor so se izkazale naše prosvetne in mladinske organizacije.

Ob tej priliki pa naj še v priznanje vaši mladinski organizaciji poudarim, da ste doslej z vsem svojim nastopanjem in udeleževanjem dokazali, da hočete resnično z resnim in smotnim pozitivnim delom izobraževati sebe duhovno in telesno in s tem graditi domovino slavo in čast. V svojih vrstah gojite plemenitost in pobijate surovost, gojite ljubezen in trebite sovraštvo, učite strpnost in zatirate mržnjo. Zavedate se, da se s fanatizmom sovraštva do drugih organizacij in do ljudi, ki ne pripadajo vašim vrstam, da se s izzivanjem in s surovostjo, s tuljenjem in žvižganjem po ulicah, kar smo na svojo veliko sramoto te dni doživeli, ne gradi veličina države, da se marveč s tem rušijo temelji države. Vodilno geslo vseh organizacij, ki hočejo res uspešno služiti državi in dinastični misli, mora biti: proč s sovraštvom, proč s surovostjo! Namesto sovraštva in surovosti mora zavladati v vseh organizacijah, ki se hočejo pri-

stevati med državotvorne, duh medsebojne strpnosti in plemenitosti.

Ob teh mislih vas, dragi fantje in draga dekleta, prisrčno pozdravljam z vašim lepim pozdravom: Bog živi!

Množica je ves čas z odobravanjem prekinjala govor g. bana in ob koncu dala duška svojemu navdušenju z dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem kralju in Jugoslaviji. Vrla domžalska godba je zaigrala državno himno, katere besedilo so krepko peli tudi nastopajoči. Gospod ban je nato med navdušenim pozdravljanjem zapustil telovadišče, na katerega so prikorakali člani, ki so brezhibno izvedli lepe proste vaje. Okrog 1000 gledalcev je s ploskanjem in navdušenjem nagradilo nastope članice, mladenk in naraščajo. Vihar navdušenja pa je sprožila vzorna vrsta, ki je s težkimi vajami na drogu, bradih in krogih pokazala izredno težke vaje. Posebno Varšek in Janež sta z vajami očarala gledalce. Z lepim priznanjem je bil sprejet nastop članice, ki so izvrstno izvedle simbolične vaje »Slovenka sem«. V klenem govoru je brat Langus še pozdravil vse navzoče in jim orisal naloge in cilje prosvetnega dela ZFO. Uspešno prireditev je zaključila himna slovenskih fantov. Ves nastop je lepo dokazal, da zasavsko okrožje smotno in pridno dela in da so njegovi odseki ZFO in krožki VDK v zadnjem času lepo napredovali.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josefa« grenchice.

Prekmurski izseljenci iz Francije v domovini

Ljubljana, 9. septembra.

Davi se je pripeljala skupina 25 prekmurskih izseljencev pod vodstvom izseljenskega duhovnika Camplina Ivana iz Pariza. Pripeljali so se iz Pariza čez Strassbourg na Jesenice. Potujejo na proslavo 20 letnice osvoboditve Prekmurja v domače kraje.

Huda nesreča pri Škofji Loki

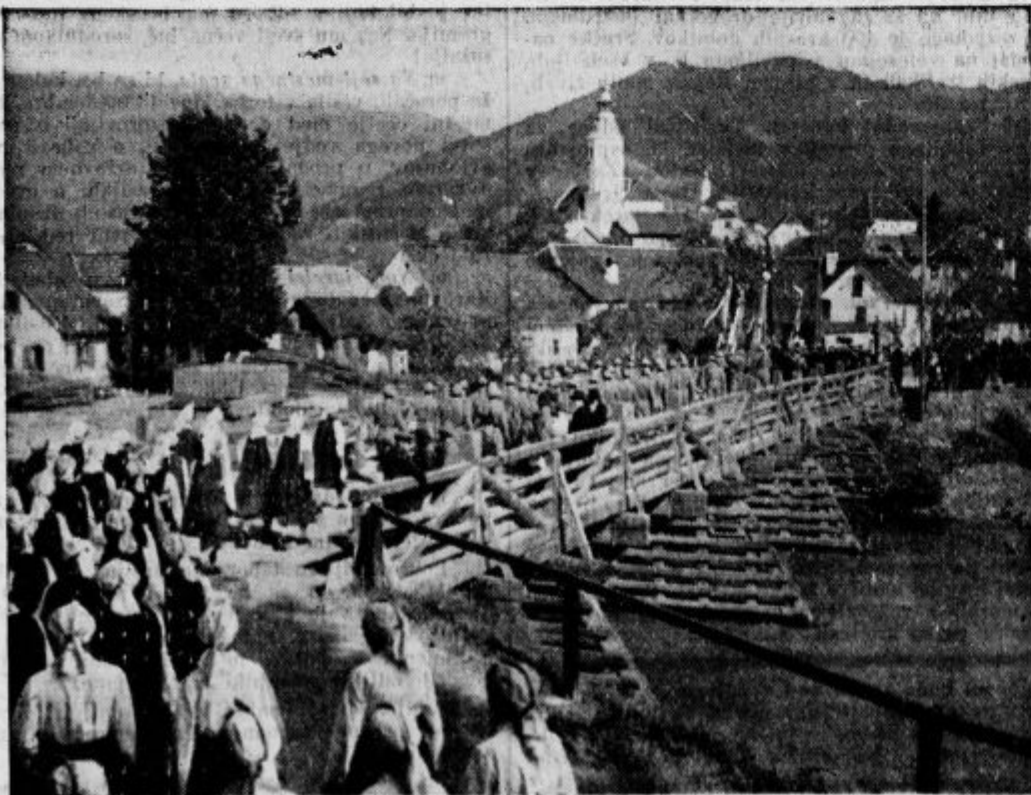
Škofja Loka, 9. sept.

Danes ob pol 9 dopoldne se je zgodila v vasi Podpulferca pri Škofji Loki na banovinski cesti, ki pelje v Poljansko dolino, huda nesreča. Zrtve je postal 17-letni čevljarji vajenec Jožef Avdič iz Poljan. Avdič se uči pri čevljarjem mojstru Kržišniku na Formah pri Zabnici. Hotel je obiskati svoje starše v Poljanski dolini. Zato se je odpeljal okoli 8 od mojstra Kržišnika čez Škofjo Loko proti vasi Podpulferca, kjer ga je prehitel poštini avtobus, ki vzdruže avtobusno zvezo med Ziri in Škofjeloškim kolodvorom. Avdič je nato vozil tik za avtobusom. Ko se je avtobus na postaji v Podpulferci ustavil, je Avdič v trenutku zavril ter zavil na levo, da bi avtobus prehitel. V tem trenutku pa je v nasprotni smeri privozil tovorni avto, ki pa v veliko srečo, ni bil naložen. Avdič se je naenkrat znašel pod tem tovornim avtomobilom in le veliki sreči je pripisovati, da ga ni avto do smrti povozil. Težko kolo mu je šlo le čez desno nogo, kjer mu je napravilo nekaj ran. Drugače pa je odnesel le lažje poškodbe. Kolo je seveda razbito. Avdiča so takoj naložili na tovorni avto ter ga prepeljali k zdravniku, ki je ugotovil sicer velike rane, vendar pa noga ni zlomljena. Zdravnik je Avdiča obvezal ter je odredil prevoz domov. Do prevoza domov pa je Avdič počival v mestni stražnici.

Z velikega tabora v Ljubnem v Savinjski dolini

Zborovalci na lepem taboru v Ljubnem v Zg. Savinjski dolini

Sprevod udeležencev tabora v Ljubnem gre skozi trg na zborovališče

Nova šola na Homcu blagoslovljena

G. ban kliče učiteljsku!

Nazaj k narodu, da ne postanete tujci med narodom!

Ob blagoslovitvi nove ljudske šole na Homcu pri Kamniku je govoril tudi ban g. dr. Natlačen

Homec, 9. septembra.
8. september je bil za Homce pri Kamniku praznik, ki bo ostal vsem Homčanom za dolga leta v spominu. Blagoslovljena je bila lepa in sodobna ljudska šola — petrazrednica. Če upoštevamo, da je Homec do 1. 1919. imel le enorazrednico in do 1. 1936. le dvorazrednico, ki se je v tem letu spremenila v trirazrednico in leta 1937. v štirirazrednico, potem iz teh suhih dejstev vidimo, da je Homec šele v zadnjih letih za vzgojo in izobrazbo šolske mladine dobil to, kar nujno potrebuje. Ob začetku letošnjega šolskega leta pa je bila urejena nova ljudska šola, ki je bila zgrajena po načrtih banske uprave in z njeno pomočjo za 450.000 din. Veliko enonadstropno poslopje ima poleg 4 učilnic, pisarne in prostora za učila vse pritlikline ter tudi še stanovanje za šolskega upravitelja ter dve samski stanovanji s skupno kuhinjo. Na zunan je poslopje nadvse okusno in se lepo prilaga živahni pokrajini okolice.

Razumljivo je, da je bil ta dan ves Homec na nogah in da so na vseh hišah visele državne zastave, nova šola pa je bila za slovesnost v zelenju in cvetju. Iz okolice so prišli na slovesnost sosedje in prijateljska društva in ob pol treh se je razvrstil mogočen sprevod, kateremu na čelu so jahali jezdeci v narodnih nošah. V sprevodu so korakale številne pestre narodne noše, člani in članice ZFO in VDK v krojih in z zastavo, nadalje številni gasilci in navdušeni Homčani, ki so odšli k litanijam v cerkev. Po končani cerkveni slovesnosti je sprevod krenil ob zvokih koračnice, ki jo je igrala godba iz Mengša, k novi šoli. Na poti je bil z navdušenjem sprejet g. ban dr. Marko Natlačen, ki je prišel k slavnosti blagoslovitvi šole. Številna šolska mladež se je zgrnila okrog šole, ob njej pa so se postavili člani ZFO in gasilci. Za njimi pa so se zbrali veseli starši, ki so z nemajhnimi žrtvami pripomogli, da so njihovi otroci dobili lepo, udobno in sodobno šolo. Pred lepo okrašenim glavnim vhomom je bil postavljen ličen oltarček, ob njem pa govorniška tribuna, na katero je stopil domači župan Gregor Repanšek, ki je med navdušenim vzklikanjem pozdravil g. bana dr. M. Natlačena, okrajnega načelnika iz Kamnika dr. Marafa, kamniškega dekana in kanonika Riharja Mateja, kamniškega župana in predsednika županske zveze Nandeta Novaka, odvetnika dr. Zvoljka in tehnično osebje banske uprave, ki je sodelovalo pri graditvi šole. V lepem cerkvenem govoru je nato dekan in kanonik Rihar govoril o pomenu krščanske vzgoje mladine in o nalogah šole, ki naj vzgaja mladino v verskem duhu. Ob asistenci domačega župnika Govekarja in misijonarja dr. Gracarija iz Grobelj je bila med ubranim petjem šolske mladine opravljena blagoslovitev šole. Zatem se je s prisrčno pobožnostjo posvetila šolska mladina presvetemu Srcu Jezusovemu, nakar so bili še blagoslovljeni kip Srca Jezusovega, križi in Marijine podobe, ki naj krase učilnice nove šole.

Po opravljenem blagoslovitvenem obredu je župan Repanšek izročil upravitelju šole Milko-viču ključne šole. Šolski upravitelj je v klenih besedah želel, naj bi nova šola ob požrtvovalnem sodelovanju učiteljskega kar najboljšo služila vzgoji vrle homške mladine. Uspele prigodne deklaracije sta imela učence Koželj Stanko in učenka Završnik Anica, nakar je burno pozdravljen imel tehten in pomemben govor g. ban dr. M. Natlačen.

Govor g. bana

Komaj štiri dni je tega, odkar smo odprli na Črnučah, dobrih deset kilometrov od tu, novo krasno šolo, a danes se odpirajo vrata nove šole mladini homške občine. Nov dokaz, kako uka-željen je naš narod, kako si želi izobrazbe in kako visoko zaradi tega ceni šolo. Da je temu res tako, nam zgovorno dokazuje statistika. Majhen je naš narod, med kulturnimi narodi smo med najmanjšimi, kljub temu pa bi mogel upravičeno trditi, da ni naroda na svetu, ki bi imel manjši odstotek analfabetov, nepismenih od nas. Narodi, ki se ponašajo s sijajno zgodovino, ki so mogočni po svojem številu in ki morejo upravičeno kazati na svojo tisoč in dvatisočletno kulturo, nas v tem pogledu ne prekašajo, ali niti ne dosegajo, pa čeprav smo živeli in gradili mi Slovenci svojo kulturo v zelo težkih razmerah; saj nam je vladal do pred dvajset leti tujec, ki ni imel niti smisla niti srca za kulturne potrebe našega naroda. To so dejstva, na katera smo Slovenci lahko ponosni in ki nas morajo navdajati z zaupanjem v bodočnost našega naroda.

Tebi, šolska mladina, je namenjen ta lep novi dom. Z velikimi žrtvami so ga zgradili vaši starši, da bi bila vam, dečki in deklice, šola bolj prijetna, da bi se učili v zdravih prostorih, polnih svetlobe in sonca. Tudi to vaša nova šola bi mogli po pravici imenovati »Jasen grad sredi polja«. Za to dobroto, ki so vam jo, dragi otroci, pripravili vaši starši s svojimi žrtvami, se jim morate izkazati hvaležni. Storili boste to s pridnim učenjem in lepim vedenjem. S tem boste svojim staršem napravili največje veselje, v tem jim bo najlepše plačilo za vse, kar za vas žrtvovali.

Pa tudi za vas, dragi učitelji, je nova šola velika dobrota. Sami najboljšo veste, kako na-

porno, utrudljivo in zdravju škodljivo je, ako morate dan za dnem prebiti v zatohlih prostorih, v vlažnem, plesnivem in gnilem zraku. Tudi vas mora zaradi tega navdajati čustvo hvaležnosti do ljudstva, ki vam je postavilo to lepo novo zgradbo, v kateri bo odslej torišče vašega delovanja in udeleževanja. Najlepše pa se boste oddolžili za to dobroto, ako se boste s podvojeno vneto posvetili svojemu vzvišenemu poklicu — izobrazbi in vzgoji mladine, ki vam je izročena, ako se boste z vso ljubeznijo oklenili te mladine, ako je boste izobraževali in vzgajali tako, da bodo ti dečki in te deklice zrasli v dobre, poštene državljane, ki bodo zvesti Bogu in prežeti ljubezni do svojega naroda in do svoje države Jugoslavije. To hočem v tej zvezi in ob tej priliki še prav posebno poudariti: naj bi bila zveza med domačo hišo, med starši in šolo čim boljša, čim tesnejša; nikdar naj šola v otrokovi duši ne ubija onega, kar je otrok dobrega prinesel iz domače vzgoje. Na tem je treba dalje graditi in uspeh šole bo mnogo boljši in zadovoljivejši, ako se bosta dom in šola medsebojno podpirala, izpopolnjevala in dopolnjevala. Ako boste v tem smislu uravnavali svoje delo, bo tudi vam, dragi učitelji, delo lažje, pa tudi uspešnejše in vaše življenje med narodom bo prijetnejše in bolj polno vsebine. Vzljubili vas bodo otroci, a radi vas bodo imeli, cenili in spoštovali vas bodo tudi njihovi starši. Zato pa kličem vam in vsemu učiteljsstvu: ne od naroda proč! Glejte, da ne postanete tujci med lastnim narodom! Mi ne zahtevamo od vas in ne maramo, da postanete priznanjači kakke politične stranke, kar so od vas nedavno drugi zahtevali. Toda ne pozabite, da ste tudi vi del naše narodne skupnosti, od katere se ne smete ločiti, ako nočete, da postanete suhe veje na narodnem drevesu. Tam je zato vaše mesto, kjer je narod! Zato nazaj k narodu!

Nad 500 ljudi je upoštevanja vredne misli g. bana sprejelo z navdušenim odobravanjem, in ko je godba odigrala državno himno, ni hotelo biti konca vzklikom: Živel kralj, živel Jugoslavija, živeli naši voditelji! O prosvetnem delu med našim narodom je spregovoril dr. Zvolkelj, ki je med splošnim odobravanjem očrtal zasluge naših voditeljev in sedanje vlade za povzdigo in razvoj naše prosvete in kulture. Na lepi pridobitvi je Homčanom čestital v imenu županov kamniškega okraja kamniški župan Nande Novak, nakar je domači župan Repanšek izrekel zahvalo vsem, ki so pomagali, da je v Homecu zrasla tako lepa in veličastna ljudska šola. V svoji zahvali domačim davkoplačevalcem, ki se niso ustrašili žrtve zato, da bi njihovi otroci dobili primerno in lepo šolo, je posebej poudaril, da se Homčani dobro zavdajo, kako veliko uslugo jim je napravila banovina, ki jim je z brezobrestnim posojilom 100.000 dinarjev za 10 let, omogočila to zgradbo. Glede na to pomoč je zagotovil poslušalcem, da bodo vse druge obveznosti glede šole še letos poravnane, ter je med splošnim odobravanjem zaključil uspešno prireditev. Gostje so si zatem še ogledali lepo šolo, ki ima v pritličju lepo vežo, iz katere so dostopne učilnice in druge sobe. Še prostornejša in ličnejša je veža v prvem nadstropju, na katere glavni steni je med zelenjem in cvetjem postavljen lep kraljev kip. Učilnice so izredno prostorne, zračne in svetle, tako da je šola, glede na njeno ceno vzoren tip za vse bodoče podeželske šole.

Švicarski učenjak v Ljubljani

Te dni se je mudil v Ljubljani na povratku iz Zagreba svetovno znani farmacevtski zgodovinar dr. I. A. Häflinger, profesor vseučilišča v Bazlu v Švici. Na kolodvoru ga je sprejel predsednik Lekarnarske zbornice g. mr. Leustek z nekaterimi ljubljanskimi lekarnarji in lekarniški referent ban. upr. mag. ph. Damašek. Gosp. profesor si je ogledal starine v nekaterih ljubljanskih lekarnah, nato pa se stolnico in magistrat. Gospod ban dr. Natlačen mu je dal na razpolago avtomobil, s katerim se je g. profesor odpeljal v Tržič, kjer si je potanko ogledal vo znamenito zgodovinsko zbirko lekarnarja Lavičke. Nato se je odpeljal še na Bled, potem pa se je z večernim vlakom vrnil v Bazel. O vsem, kar je v Sloveniji videl, se je zelo pohvalno izrazil, zlasti pa je bil navdušen nad naravnimi lepotami naših krajev.

84 letnega moža povozil vlak

Celje, dne 9. septembra.
Včeraj okoli 5 popoldne je doletela nesreča 84 letnega prevzitarja Mališa Petra iz Brega pri Polzeli. Ko je hotel med postajama St. Peter in Polzela prekorčiti železniško progo, je pridrvela po progi lokomotiva, ki ga je zbila in v velikem loku vrgla na tla. Pri padcu si je starček zlomil obe nogi in dobil težak pretres možganov, da je nezavesten obležal. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer pa je že snoč ob 8 umrl. Naj v miru počival!

O vltomu v Št. Lovrencu

Št. Lovrenc, 8. septembra. V vašem sporočilu od dne 8. t. m. je več pomot, katere naj se s tem popravi:

Tatinska tolpa je oropala v mesecu avgustu trgovino Kotar v Dolenji vasi pri Catezu. Odnosili so do 7000 din vrednosti.

Dne 3. t. m. v soboto so v pozni noči vltomili v trgovino Alojzija Bregarja v Št. Lovrencu. Odprli so okno v kuhinji in s ponarejenimi ključki prodajalno. Iz prodajalne so odnesli usnja in raznega blaga za 18.000 din. Najprej so si privoščili sira in mesa, potem popili nekaj žganja, nato pa korajžno kradli. Domači so zgodaj zjutraj opazili tatvino ter obvestili orožnike in sami poizvedovali. Isto noč so vltomili tudi v gostilno Milana Vavtarja na Krtini, kateremu so odprli novo kolo. Vse iskanje orožnikov je ostalo popolnoma brezuspešno. Iskali so jih na Primskem, tati pa so pili v Mirenski dolini. 7. t. m. okoli 2 ponoči je zaslial mizarški pomočnik pri Francu Ostaneku, kateri ima hišo in delavnico nasproti Bregarja, šum moških glasov. Poslušal je celo uro. Kolesa, s katerimi so se pripeljali, so prislomili k hiši. Nazadnje je zaklical: »Kdo je? Videl je, da so šli proti Bregarju. Poklical je mojstra in njegovega brata Ivana Ostaneka, prav dobrega in pridnega zidarja, ki si je pravkar sezidal novo hišo. Vsako delo mu je šlo od rok. Sedaj so šele spoznali, da so tatovi velik del ukradenega blaga skrili v Bregarjev listnjak, in prišli v sredo ponoči ponj. Videli so dva ki sta bežala čez travnike. Poklicali so še Kolenčevega Darka, eden je tekel na Krtino in poklical gospodarja Milana Vavtarja ter žagarja Leopolda Turšiča. Nekdo se pripelje proti Krtini, Turšič ustrelil pred njim. Ropar je stopil s kolesa, Turšič plane nanj. Kmalu je bil zvezan. Drugega roparja

sta podila brata Ostanek. Ta pa se je obrnil in ustrelil. Ostanek Ivan je padel, zadet pod srecem. Krogi mu je trikrat prestrelila jetra. Župnik ga je šel ob 4 zjutraj previdet. Junaški mladenič, ki je za druge postavil v nevarnost svoje življenje, je z največjo pobožnostjo in vdanostjo prejel svete zakramente. Takoj za župnikom se je pripeljal trebanjski zdravnik dr. Dereani, ki je s svojim avtom odpeljal reževe v ljubljansko bolnišnico. V onem fantu, ki so ga zvezali, so spoznali Kramarjevega iz Mirne. Fant je sicer iz dobre hiše. Milan Vavtar je dobil svoje kolo nazaj. Bregar svoje blago, le dobri, junaški Ivan ni dobil svojega zdravja. Globoka žalost je legla na naša srca, ker je bil Ivan eden najboljših fantov.

Kramarjev je pravil, da tovarišev ne pozna. Tistega, ki je ustrelil Ivana, so menda že večerj prišli in se enega privlekli iz Mirenske doline. Ljudje so rešeni grozne more, toda zanje je moral Ivan žrtvovati zdravje. Vsa družina je res pošena in delavna.

Mirna, 8. septembra.

Kramarjev Anton je bil pošten fant in iz dobre hiše. Tisto noč je rafinirani tat opil Kramarjevega fanta ter potem vinjenega zvalil s seboj na neznan pot. To je bila velika lahkomišelnost, da je šel z neznanim človekom, razložiti se da le s pijanostjo. Strukelji pa, ki je prizadel, je iz Št. Ruperta ter je bil že večkrat zaprt.

Ljubljana, 9. septembra.

Ostanek Ivan, ki je bil hudo ranjen v prvi in pripeljan iz Št. Lovrenca v bolnišnico, je bil tukaj uspešno operiran. Sedaj se mu je stanje obrnilo na bolje ter je upati, da se fant le pozdravi. Bog daj!

Vsak, ki je videl ta naš film priznava: »Jako pristno se še nisem nasmajal.« — Najboljša komedija s tremi najboljšimi komiki, čijih imena pozna vsak prijatelj filma: Heinz Rühmann, Hans Moser in Theo Lingen

Kino Union Tel. 22-21 Predstave ob 16, 19.15 in 21.15

Korajžni ženin

Koledar

Sobota, 10. septembra: Nikola Tol., spozn.; Pulherija, ces.

Nedelja, 11. septembra: 14. pobinkoština; Prot in Hiacint, muč.; Milan, škof.

Novi grobovi

† Ga. Marija Plevelj, vdova po policijskem nadstrážniku, je umrla v Ljubljani. Pokopali jo bodo dne 10. septembra ob 4 popoldne iz hiše žalosti Svabičeva ulica 15. Naj uživa večni mir! Zalujočim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Cvetlice se Vam smehljajo

Fantastično pestr barve odražajo prekrasne daljave nageljni, baržunice in druge cvetlice, ki jih je razstavila trgovina s semeni

M. Berdajs (preje Urbanič)

v svojih izložbenih oknih na Miklošičevi cesti 8 (nasproti hotela Union). Oko se ne more dovolj nagledati te lepote, ki je plod velikega truda zlasti v gojenju dalj.

V tej trgovini dobite tudi vsa semena za simsko setev: kakor špinate, simske solate, simski peteršilj itd. Iz Holandske prispejejo v najkrajšem času: tulipani, hijacinte, narcise in drugi gomelji prvrstne kakovosti.

OGLEJTE SI IZLOŽBE!

— Nova cerkevna šola pri Sv. Križu. Pri Svetem Križu nad Savo bodo v nedeljo, 11. t. m. blagoslovili novo cerkevno šolo. Ob tej priliki bo tudi prosvetno zborovanje: ob 10 sveta maša (ljudsko petje). Po sveti maši cerkveni nagovor: Pomen šole za nadnaravno življenje (govori g. m. ž. Janko Cegnar); blagoslovitev: pesem: Povsod Bog; govor prosv. nadzornika Franca Erjavca; Pomen šole za obči blagor krščanskega ljudstva; pozdravi prosvetnih društev in Fantovskih odsekov (za Slomškovo zvezo Ivanka Cegnar); pozdravi prijateljev krščanske kulture. Odhod krojev na Vegov dom in nazaj. Okrepčilo. Semeničke pete litanije (poje pevci iz Moravč, Dola in Sv. Helene). Razvedrilo. Ob 7 sklep s pesmijo: Ugodno je res na deželi. Pridite!

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastojem krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju žolca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo. Bolniki radi jemljijo preizkušeno »Franz-Josefov« grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Na banovinski kmetijsko-gospodinski šoli v Mali Loki, p. Velika Loka, se prične novo šolsko leto 3. nov. in konča 8. oktobra prihodnjega leta. V šolo se sprejemajo samo kmečka dekleta. Učenke stanujejo v zavodu, kjer se vrši tudi pouk. Oskrbovalnica znaša 350 din na mesec. Kmetičim dekletom, katere zaradi težkih gospodarskih razmer ne morejo plačati cele oskrbovalnine, podeljuje kr. banska uprava, v kolikor je sredstev na razpolago, štipendije, ki se ravno po premoženjskih in družinskih razmerah. Dekle, ki želi vstopiti v šolo, mora biti stara najmanj 16 let, popolnoma zdrava in moralno neoporečna. Lastnorodno pisani in z 10-dinarskim banovinskim kolkom kolkovani prošnji naj priloži: 1. kretni list; 2. zadnje šolsko izpričevalo; 3. navedeno izpričevalo; 4. zdravniško izpričevalo; 5. obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo stroške šolanja, ki mora biti kolkovano s 4-dinarskim ban. kolkom. Prosilke, ki žele štipendije, morajo priložiti še premoženjski izkaz z uradno navedbo zemljiškega davka (potrjeno od davčne uprave) ter gospodarskega stanja staršev ali njih namestnikov. Prošnjo za sprejem je poslali do 20. t. m. naravnost vodstvu banovinske kmetijsko-gospodinske šole v Mali Loki, p. Velika Loka, kjer se na željo dobe še nadaljnja pojasnila.

— Telefon v Št. Lovrencu. Št. Lovrenc na Dolenjskem je dobil telefon, ki je v občinski hiši.

— Nesreča na Drenovem griču. Zaradi pogostnih nesreč, ki so se vedno znova ponavljale na prelazu pri Drenovem griču, je železniška uprava pred kratkim postavila na tem kraju zapornico. Vendar pa je bila v četrtek prav ta zapornica kriva, da se je tu malo po 8 zvečer spet

zgodila težja nesreča. Zasebni uradnik Oton Gagel, ki je zaposlen pri tvrdki Vok v Tavčarjevi ulici, se je večerj popoldne peljal z motornim kolesom z Vrhne proti Ljubljani. Na Drenovem griču pa se je zaletel z vozilom v novo zapornico in obelzel s hudimi notranjimi in zunanji poškodbami. Reševalni avto ga je kmalu nato nezvestnega prepeljal v ljubljansko bolnišnico.

— Društvo odobreno Trgovsko učilišče in stenografski inštitut Robida, Ljubljana, Trnovska 15, usposablja mlade ljudi za samostojne poklice in prvovrstne pisarniške moči. Vpisovanje vsak dan, tudi na praznik in v nedeljo.

— Zveza bojevnikov v Ljubljani priredi dne 2. in 3. oktobra izlet v Trst, Gorico, Sv. Goro, Dobrovo, Oslavijo in Kalvarijo. Za potovanje sta potrebni 2 sliki in potrdilo okrajnega načelstva, da ni zapreke za potovanje v inozemstvo. Za prijavo ima zveza posebne prijavnice in naj jih interese zahtevajo. Prijave se sprejemajo do 15. septembra pri Zvezi bojevnikov, Ljubljana — Kolodvorska ulica 25.

— Turisti se opozarjajo, da bo v nedeljo ob 10 v Marijini cerkvi na Kureškcu sv. maša s pridigo.

— Vremenska napoved. Evropa: Hladen zrak, ki prihaja s Sredozemskega morja, se združuje s toplejšim zrakom, ki prihaja z juga in ima za posledico oblačnost v Franciji in aneg v območju Alp. Jasno in toplo je v srednji in jugovzhodni Evropi. — Jugoslavija: Jasno po vsej državi z jutranjo meglo v severni polovici. Na skrajnem zahodu nekoliko oblačno. Temperatura se je zvišala. Najnižja je zabeležena v Mariboru 6, najvišja v Kosovski Mitrovici 27 stop. — Napoved za danes: Pooblačilo se bo na zahodu, kjer bo deževalo. V ostalih krajih jasno z jutranji meglami. Temperatura se bo zvišala. Noči hladne.

— S posebnim vlakom v Trst dne 16. okt. vas vabi »Putnik«.

— Prijavite se pri »Putniku« takoj za izlet v Trst, ki se vrši 16. oktobra po znižani ceni 78 dinarjev.

— Le 78 din vplačate pri »Putniku« za enodnevni izlet v Trst, ki se vrši 16. oktobra.

— Za 78 din po osebi vas popelje »Putnik« s posebnim vlakom dne 16. oktobra v Trst.

Gigantski film posvečen onim fanatičnim borec, ki so polagali temelje angleškega imperija

Kino Stoga Tel. 27-30

Ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Poročnik indijske brigade

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

— Absorbenti raznih sol, ki čakate na službo, izurite se še v stenografiji, strojepleju, nemščini, italijanščini, knjigovodstvu in drugih trgovskih vedah. Izkoristite ugodno priliko in se vpisite v Trgovsko učilišče in stenografski inštitut Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 15. Vpisovanje vsak dan, tudi na praznik in v nedeljo.

— Sanatorij (okrevališče) za živčno bolne v Podsedu pri Zagrebu sprejema bolnike (rekonvalescente) z raznimi živčnimi in duševnimi motnjami. Odlični uspehi v odpravljanju razvad morija, alkohola itd. Zdravljenje z insulinom in kardiazolom. Individualna psihoterapija. Medicinska gimnastika. — Vse potrebne informacije daje šef-zdravnik dr. O. Horetzky, Podsed, tel. 3.

Cenejšo se

Lutz-peči, Ljubljana VII. tel. 32-52.

Glej Velesejem, paviljon »F«.

— Vpisovanje v dr. prizn. enoletno trgovsko učilišče »Christofor učni savode, Ljubljana — Dobrebranska 15, se vrši vsak dan, tudi v nedeljo popoldne in popoldne. Šolsko leto prične v ponedeljek, 12. t. m. Tega dne pridejo vsi vpisani dijaki in dijakinje v šolo v svrhu razvratve v oddelke. Naknadni redni vpis traja še 12., 13., 14., 15. in 16. septembra, v kolikor bo še prostih mest. — Pisarne in usne informacije na razpolago. Telefon št. 48-43. — Ravnateljstvo.

— Redno vpisovanje v Enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2 (prstori Dopsne trgovske šole), se vrši dnevno. Pričetek rednega pouka je dne 15. septembra.

Kranj

Slovesna blagoslovitev novega Prosvetnega doma na Primskem. V nedeljo 11. septembra doma na Primskem pri Kranju lep praznik. Ta dan bo namreč blagoslovitev novega Prosvetnega doma. Slovesnost se bo pričela ob tri četrti na dve, ko bo krenil sprevoz izpred doma v cerkev k litanijam, nato pa bo blagoslovitev doma. Kranj-

Leslie Howard, junak iz filma

Romeo in Julija je postal

Premiera Kino Matice ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Mondeni Romeo

Smela filmska komedija našega časa!

Mladinski dan pri Sv. Petru pri Mariboru

Maribor, 9. septembra.

Včeraj popoldne sta šentpeterski Fantovski odsek in Dekliški krožek priredila uspel mladinski dan.

Prireditve je pričela popoldne ob dveh s petrim sprevedom s telovadišča mimo šole v cerkev, kjer so se najprej vršile slovesne večernice, ki jih je ob asistenci opravil frančiškanski gvardijan P. Gabrijel. Po popoldanskem cerkvenem opravilu je prišel na okusno okrašenem prostoru pred cerkvijo tabor, ki ga je vodil domači gospod župnik A. Zalar ter predlagal, da se odpotuje vdanostna brzjavka Nj. Vel. kralju Petru in pozdravni brzjavki notr. ministru dr. A. Koroscu in ministru za telesno vzgojo dr. Bujiču, kar je bilo z vsem navdušenjem sprejeto.

Nato je podal besedo prvemu govorniku, bivšemu oblastnemu predsedniku g. dr. J. Leskovarju, ki je v klenih besedah opisoval ljubezen slovenske mladine do domače grude in doma in

njene zvestobe državi in kralju ter podčrtal pomen slovenske mladinske in prosvetne organizacije, ki v svojih članih vzgaja vse te odlike značaja. Za njim sta govorila zastopnik Slomškovega fantovskega krožja g. Tit Doberšek in domači župan g. Kirc, ki je mladinski tabor pozdravil v imenu občine. Kot zadnji govornik je nastopil g. ravnatelj Jakob Rihter, nekdanji šentpeterski kaplan in govoril o vzgoji fantov in deklet k osebnosti.

Taboru je sledil uspel telovadni nastop, pri katerem je sodelovalo nad 150 članov, članic in naraščaja, ki so nastopili s prostimi, simboličnimi in orodnimi vajami, v lahki atletiki in posvečeno tekmo v odbojki. Nastopu je priostvovalo mnogostevilno občinstvo iz Št. Petra, Maribora in okoliških krajev, med drugimi tudi dr. J. Leskovar, stolni kanonik dr. A. Oster, ravnatelj Hrastel, ravnatelj J. Lekan, ravnatelj Rihter in mnogi drugi znani prijatelji mladinske organizacije.

Ljubljana

Gledališče

Sobota, 10. sept.: »Boris Godunov«. Izven.

Nedelja, 11. sept.: »Grofica Marica«. Izven.

Znižane cene.

Sestanki

Prosvetno društvo Ljubljana-mesto. Jutri ob pol 7 je na dvorišču Vzajemne zavarovalnice zbirališče za vse člane in članice, ki se udeležijo izleta v Tomišelj. Izlet se vrši ob lepem vremenu. Vodja izleta je tov. Zevnikar, podpredsednik društva. — Odbor.

Lekarne

Nočne službo imajo lekarne: mr. Leustek, Rešjeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Viš — Tržaška cesta.

Cenejšo se

Lutz-peči, Ljubljana VII. tel. 32-52.

Glej Velesejem, paviljon »F«.

1 Na Mali Smarini je bil na Rakovniku v Ljubljani romarski shod v spomin na posvetitev Marijinega svetišča. Ze na dan pred praznikom je bila ob 7 zvečer od lurske kapelice v cerkev rimska procesija; po blagoslovu v cerkvi pa je bilo v gledališču skriptno predavanje. V nedeljo popoldne si bodo sedile slovesnosti v istem redu kakor običajno na vsakoletni praznik Marije Pomočnice. Po slovesni sv. maši, ki se prične ob 10, bo v kapelici vernih duš sestanek salezijanskega združenstva. Popoldansko cerkevno opravilo se prične ob pol štirih.

1 Barjansko okrožje ZFO poziva vse svoje člane, da se udeležijo dne 11. t. m. tabora v Tomišlju. V ta namen bo vozil izpred gasilskega doma na Krekovem trgu ob pol 7 in ob 8 zjutraj avtobus do Bresta, kjer bo sprejem gostov. Člani, ki bodo šli peš, ali se bodo peljali s kolesi, naj gredo skozi Ig, da se bodo tudi oni udeležili sprejema. — Odbor.

1 V nedeljo bo vozil avtobus v Tomišelj ob pol 7 in ob 8 zjutraj s Krekovega trga. Poslužite se ga in pridite v Tomišelj!

1 Ogromno gob na trgu. Po zadnjih nalivih je nastopilo prav toplo, jesensko prijetno vreme. Praznik Malega Smarina so mnogi gobarji izrabili, da so pohiteli v bližnje in daljne gozdove, kjer so nekateri nabrali v nekaj urah kar po cele koše jurčkov, listič, šampijonov in kuknanov. Sedaj se je prav za prav pričela prava jesenska sezona za gobe. Kmetje v Poljanski dolini, okrog Litije in po Dolenjskem so nabrali že velikanske množice gob, ki jih suše in računajo, da bo letos Slovenija, kakor druga leta, dobila za gobe do 15 milij. din. Tudi ljubljanski trg je sedaj dnevno dobro založen z gobami. Včerajšnji trg je bil na prostoru od semenišča pa tja do škofijske palače popolnoma natrpan z gobami. V 20 dolgih vrstah

Maribor

m Lepa proslava kraljevega rojstnega dne na Pobrežju pri Mariboru. Vrsti lepih proslav kraljevega rojstnega dne, ki so se vršile po vsej Sloveniji, se je pridružila tudi proslava na Pobrežju, ki po svoji pristrčnosti ni zastajala za drugimi. Na predvečer je občina organizirala baklado, ki so se je udeležili mnogi občani in vsa številna pobojska društva. Tokrat so prvi nastopili v domačem kraju člani in članice fantovskega odseka in dekliškega krožka v krajih. Ob zaključku baklade je spregovoril navdušene besede vdanosti in zvestobe Nj. Vel. kralju župan g. K. Stržina in predlagal vdanostno brzjavko, ki je bila od vseh s burnim aplavzom sprejeta. Po končani oficijelni slovesnosti so se člani posameznih društev podali v svoje društvene prostore, kjer so imeli svoje lastne proslave.

m Predznamenja gledališke abonmaja. Uprava gledališča sporoča, da bo vsem onim, ki se še sedaj ne morejo odločiti za prigras abonmaja, preznamovala abonma, če se bodo čimprej prijavili pri gledališki blagajni.

Primarij dr. Lutman

ne ordinira do 26. t. m.

m Policijska racija, ki je včeraj popoldne imela uspeh ter je bilo aretiranih 25 ljudi, od katerih so nekateri bili odposlani v domovinske občine, ostali pa, ki so bili osumljeni delamrznosti, pa so bili izročeni mariborskemu sodišču.

m Udeleženci tabora pri Sv. Križu pri Rogatki Stalini se zberejo danes popoldne ob treh na Livadi, kjer so dogovorili o odhodu. Na razpolago je sedaj sedežev v avtobusu. Cena vožnje za tja in nazaj 25 din. Voznino je vplačati na današnjem sestanku.

m Planinske svete maše pri Mariborski koči, pri Sv. Arehu in na Uršiji gori so z dnem 4. septembra prenehale. Se nadalje pa bo sv. maša vsako nedeljo in praznik ob četrti na pet v frančiškanski cerkvi. Sv. maša se vrši tako, da morejo vsi udeleženci pravčasno prispeti k prvim jutranjim vlakom. — Aljažev klub.

m Za igro »Deseti brate, ki jo uprizori Ljudski oder jutri, v nedeljo popoldne ob 17. v dvorani na Aleksandrovi cesti, si nabavite še danes vstopnice v predprodaji. Pri igri sodeluje orkester, ki igra tudi med odmori.

Gospodinska in ženska obrtna šola na zavodu »Vesna« v Mariboru.

Vpisovanje 12. in 13. sept. od 9—12 in od 15—17. Redni pouk začne 15. septembra 1938.

m Požar v tovarni. V tovarni za konfekcijo v Sp. Radvanju, ki je last g. Henrika Huterja, je zaradi nepravilnosti nekega pomočnika izbruhnil požar, ki k sreči ni napravil večje škode, ker so ga pravočasno odkrili in pogasili. Nekaj pomočnik je pri odhodu z dela pozabil izključiti električni likalnik, ki se je zaradi tega tako segrel, da se je v bližini naložena konfekcija vznela. Lastnik ima 4500 din škode.

m Smrtina kosa. Na Pobrežju na Aleksandrovi cesti 68 je umrla v starosti 51 let posestnica Katarina Lešnik, v splošni bolnišnici na 28 letna žena mehanika Alojzija Buždana. Naj v miru počiva, sorodnikom naše sožalje!

m Smrt ugnednega trgovca. Po daljšem bolehanju je v četrtek popoldne umrl ugnedni mariborski trgovec in hišni posestnik g. Franc Weiler. Pokojnik je v trgovskih krogih užival velik ugled ter je bil tudi v odboru mariborskega trgovskega gremija. Naj mu sveti večna luč, sorodnikom naše sožalje!

m Na seji mestnega sveta, ki se bo, kakor smo že poročali, vršila v torek, dne 13. septembra, bodo mestni očetje med drugim razpravljali o namestitvi novega vodje uprave MP, o nabavi novih avtobusov, o prodaji parcel ob državnem mostu, o raznih regulacijah in kanalizacijah, o ureditvi meje napram občini Košaki in o raznih drugih tekočih občinskih zadevah. — Dnevni red obsega 75 točk.

m Novi igralci pri mariborskem gledališču. Narodno gledališče je za novo sezono angažiralo priznanega odrskega umetnika gosp. Vladimira Skrbinskega kot režiserja in igralca, za opero in opereto pa bivšega člana zagrebške opere gosp. Anatola Nanoševskega. Oba sta za mariborsko gledališče velika pridobitve.

V Tomišelj!

Prosvetno društvo v Tomišlju priredi 11. septembra skupno z FO in DK prosvetni tabor, združen s telovadnim nastopom.

Pokroviteljstvo tabora je prevzel g. minister dr. M. Krek, ki se bo tabora najbrž udeležil. Spored tabora je običajen. Ob 9 zjutraj sprejem gostov v Tomišlju, nato av. maša, ki jo daruje g. kanonik dr. Zerjav, in končno tabor, kjer bodo govorili odlični govorniki iz Ljubljane.

Bratje, 11. septembra vai v Tomišelj! Ker je ta dan pri nas žegnanje, Vas bomo vsestransko zadovoljili.

Po telovadnem nastopu bo kratka zabava s peštrnim sporedom. Avtobusne vožnje silno ugodne. Bratje, pričakujemo Vas! Bog živi!

Dr. Janko Grampovčan:

Dohodki naših železnic

Čisti transportni dohodki in njihovo gibanje po mesecih in letih nam kažejo več ali manj točno sliko splošnega gospodarskega in socialnega stanja v državi. Ti dohodki, podani kumulativno, nam ne nudijo prave slike takega stanja po posameznih pokrajinah. To pa je zelo nezdružljivo, ker komercialna politika železnice ne more v takem primeru ničesar ukreniti za izboljšanje, ker nima na razpolago podatkov za posamezne pokrajine in se more zgoditi, da s svojimi splošnimi merami še bolj prizadene pasivne pokrajine, namesto da bi jih dvignila. Pri nas vlada kumulativni sistem računovodstva in zato je prišlo težko ugotoviti pravo socialno-ekonomsko stanje posameznih pokrajin in s tem tudi rentabilnost prog v teh pokrajinah. Od časa do časa dela železnica uprava poizkuse, da ugotovi rentabilnost te ali one proge, vendar pa se to dogaja sporadično in brez globljih računov. Da bi mogli točno razčleniti transportne dohodke in pokazati njihovo najtesnejšo zvezo s stanjem gospodarstva po posameznih pokrajinah in njihovo medsebojno odvisnost, nam bi bili potrebni točni transportni dohodki posameznih prometov iz prvega vira. Vsega tega pa nimamo, zato si moramo pomagati na drug način, ki eiser zaradi razlik v vrstah blaga (klasifikacija) in razlik v baremih ne bo dal absolutno objektivne slike, vendar pa bo dovolj jasno nakazal objektivno stanje. Pri potniških prometih, številni potniških kilometrov in transportne čiste dohodke. Številka, ki jo na ta način dobimo, bo približno točna. Pri blagovnih prometih je stvar precej drugačna. Tu igrajo vlogo količine in vrsta blaga (klasifikacija), barvni, nettotonski kilometri in transportni čisti dohodki iz blagovnih prometov. Ker nam stoji na razpolago podatki samo za nettotonske kilometre in čisti transportni dohodki iz blagovnih prometov, slika ni točna, vendar pa odkloni niso tako bistveni, da bi bili obrisi nerazpoznavni. Čisti transportni dohodki iz vseh prometov so se gibal v zadnjih 20 letih takole:

leto	dinarjev
Srbske železnice*)	
1908	10.324.664.—
1909	11.904.492.—
1910	13.219.552.—
1919	16.410.348.—
*) pred razvrednotenjem dinarja.	
1919	
Jugoslovanske železnice	brez podatkov
1920	
1921	
1922	1.110.315.072.12
1923	1.727.728.496.38
1924	2.362.850.827.94
1925	2.330.082.563.63
1926	2.306.268.868.80
1927	2.259.708.501.73
1928	2.399.130.382.33
1929	2.713.753.704.17
1930	2.711.149.719.96
1931	2.244.471.122.28
1932	1.895.590.464.13
1933	1.865.316.527.61
1934	1.907.096.993.35
1935	1.925.990.109.31
1936	1.979.267.348.73
1937	2.368.020.510.21

za prve 3 mesece proračunskega leta 1937/38 — 517.898.404.48

Licitacija za zgradbo prve delnice proge Črnomelj-Vrbovsko je bila dne 7. septembra 1938 v prometnem ministertvu, oddelek za gradbo železnic. Ta licitacija pa ni uspela, ker se na njej ni javil niti en ponudnik. Iz podjetniških krogov smo izvedeli, da se radi tega niso udeležili licitacije, ker je proračunska vsota premajhna in ne morejo prevzeti tega dela. Smatrajo, da bi morala biti proračunska vsota za prvo delnico povečana za približno 4 milijone dinarjev, da bi jo prevzeli. Vsekakor je pričakovati ponovnega razpisa licitacije.

Prodaja špirta. Belgrad, 9. sept. AA. V zvezi z izvajanjem zakona o državnih trošarinah je finančni minister odredil, da so vsi prodajalci čistega špirta in osebne, ki iz špirta pridobivajo alkoholne tekočine, razen lekarn, drogerij in parfumerij, ki se bavijo izključno s prodajo špirta, na drobno, in s pridobivanjem in prodajo špirta, na drobno, dolžni med drugim voditi tudi knjige o prejemu in oddaji špirta. Iz teh knjig se bo moralo vsak trenutek videti, koliko špirta so prodajalci dobili in oddali, in poredko nabavljene špirta, vsaka vknjižba mora biti pa opremljena s potrdilom o plačani državnih trošarin. S tem odlokom je finančni minister ukinil vse kazni in ustavil vse postopke, uvedene, ker lekarn, drogerije in parfumerije, ki so bile dolžne voditi te knjige na podlagi prejšnjih odlokov, niso teh knjig vodile.

za prve 4 mesece proračunskega leta 1938/39 — provizorni 750.000.000.—

Če k tem vsotam prištejemo še dohodke iz 1919, 1920 in 1921 leta (za katere uradna statistika ni dala nikakih podatkov) in jih ocenimo s povprečno višino po 1.500.000.000 dinarjev (skupaj s dohodki prog bivše južne železnice), tedaj najdemo, da so v 20 letih železniške proge v Jugoslaviji dale več kot 40 milijard dinarjev čistih transportnih dohodkov. Dohodki iz posameznih prometov so se delili na potniške, prtljažne in blagovne. Ker se je razmerje med posameznimi prometimi gibalo povprečno v razmerju 29 : 2 : 69, moremo ugotoviti, da je odpadlo od 40 milijard dinarjev 11.600.000.000 dinarjev na potniške promete, 800 milijonov na prtljažne in 27 milijard 600 milijonov dinarjev na blagovne promete. Temelj za izračunavanje potniških dohodkov za posamezno pokrajinsko ravnanje predstavljajo, v nedostanku uradnih podatkov, potniški kilometri (ekonomski kriterij), za izračunavanje blagovnih pa število potnikov (socialni kriterij). Potniški kilometri so se gibal v posameznih pokrajinah po različnih podlagi uradne statistike takole:

Potniški kilometri	Ravnateljstva
Povprečno v 20 letih %:	
Belgrad	15.90%
Ljubljana	10.12%
Sarajevo	27.34%
Subotica	25.51%
Zagreb	100%

(Za prva 3 leta po zedinjenju ni bilo uradnih podatkov. Šele v letu 1922 začnejo uradna statistika, ki izkazuje):

1922 (v potniških kilometrih):	1923 (v potniških kilometrih):
437.963.539 (Belgrad)	170.935.184 (Ljubljana)
190.380.366 (Sarajevo)	216.692.613 (Subotica)
517.954.415 (Zagreb)	1.533.926.117 (Skupaj)
596.914.147 (Belgrad)	449.058.064 (Ljubljana)
286.001.257 (Sarajevo)	772.106.822 (Subotica)
720.259.962 (Zagreb)	2.824.340.252 (Skupaj)

Po gornjih koeficientih so dala čiste transportne dohodke iz potniških prometov v zadnjih 20 letih, ki so znašali okoli 11 milijard 600 milijonov dinarjev, sledeča ravnateljstva:

Belgrad	Ljubljana	Sarajevo	Subotica	Zagreb	Skupaj
2.459.000.000	1.844.000.000	1.173.000.000	3.172.000.000	2.959.000.000	11.600.000.000

Srbske železnice so izkazovale:	potniški kilometri
1908	74.579.760
1909	90.642.892
1910	96.436.428
1911	107.880.943
1912	138.309.302
1919	191.066.783

Poštna hranilnica v avgustu. Število vlagateljev je naraslo v avgustu za 5.209 na 515.841, hranilne vloge na knjižice pa za 7.86 na 1.318.4 milij. — V čerkovnem prometu je število računov naraslo za 97 na 25.954. Čerkovni promet je znašal avgusta 8.281.4 (julija 8.144) milij., od tega brez gotovine 55.72 (57.99)%. Čerkovne vloge so se zvišale od 1.704.2 milij. din konec julija na 1.715.46 milij. din konec avgusta.

Rudnik zlata Slišanec, d. d. v Belgradu sklicuje redni občni zbor delničarjev za 4. oktober. Na dnevnem redu je sklepanje o nadaljnjem delu družbe odn. likvidaciji družbe.

Glasnik Závoda za pospeševanje sunanje trgovine. Izšla je avgustova številka tega mesečnika, ki lepo izpolnjuje gospodarski bilten zavoda, ki izhaja vsakodnevno. Predvsem posveča veliko pozornost naši in svetovni trgovini, kakor tudi poročila o raznih blagovnih tržiščih. Na koncu prinaša cene najvažnejših proizvodov za julij. Letna naročnina znaša 60 din, če se pa naroči gospodarski bilten, znaša naročnina za ta bilten letno 500 din, glasnik pa se dobi zraven zaštopni.

Zvišanje glavnice. Ban dravske banovine g. dr. M. Natlačen je odobril delniški družbi Motvor v Platno izpremembo pravil, ki se nanasa na zvišanje delniške glavnice od 2.5 na 4 milij. din z izdajo 15.000 novih delnic po 100 din imenske vrednosti.

kotička. Zanimiv je bil že pogled na poslušalce, ki so se s posebno zbranostjo in neko tiho umirjenostjo pripravljali na to, kar ji bo nudil svetovno znani in priznani italijanski kvartetto di Roma. Ko so prišli s pravo italijansko nobleso na oder štirje umetniki, jih je pozdravilo toplo ploskanje, kar so gg. Oscar Zuccerini, Aldo Perini, Francesco Montelli in Luigi Silva sprejeli z elegantno skromnostjo. Grobna tišina je zavladala v zatemnjeni dvorani in pobožna predanost se je zila od umetnikov na auditorij. Zastavili so svoje instrumente, ki so si v tonu tako sorodni, da je imel človek občutek, da igrajo vsi štirje ostanjevalci polne glasbe na eno samo mogočno in krasno ubrano glasbilo. Prva violina je beneško delo iz leta 1730. (Godfriller), druga neapeljska iz l. 1780, izdelal jo je Giuseppe Gagliano; violo je napravil l. 1740. Hugar v Urbino, čelo pa Bergonzi v Cremoni. Ta štirilanska enota je ubirala tone, ki so se zdeli človeku kakor sferična glasba, odmaknjena od vse zemeljske realnosti, lebečda med nehom in zemljo, toda bolj stremelja navzgor, odkoder je valovala na poslušalce s presenetljivo mogočnostjo. Ton teh umetnikov je tako miloben, sladek in vendar silen v svoji polnosti, da ga človek nikoli več ne pozabi. Prost je vsakega prizvoka in njegov vibrato ni stisnjen in krčevit, temveč sproščen zaradi pravilnega načina v tehniki leve roke. Tudi način, kako vodijo lok, je zanimiv, ker ima človek občutek, da z njim božajo struno. Decrescenda, ki jih je izvajal Oscar Zuccerini, vsa pevnost njegovih gosli je nepozabna. To je resničen mojster in njemu se pridružijo v božanski štirispev ostali glasbeniki po božji volji. Njihova kantilena, kakor tudi bravurozne pasáže, pikičati in vsi stilni in tehnični efekti so popolni in jim služijo le kot razumljivo dopolnilo k prednakanju nesmrtnih del stvariteljskih genijev. Igrali so Boccherinijev kvartet v d-duru, Beethovnov kvartet v f-duru op. 18/1 in Dvořakov v as-duru op. 105. Tu se je izkazala stara resnica, da pravi umetnik dojame skladbe vsakere narodnosti in jo poda pravilno in dovršeno, saj je bistvo resničnega umetnika tako senzitivno, da se lahko

Borza

Dne 9. septembra 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani in Zagrebu na 238 blago, v Belgradu na 237.20—238.80.

Nemški čeki so se okrepili v Ljubljani na 14.15—14.35, v Zagrebu na 14.135—14.335, v Belgradu na 14.1652—14.3652. Nadalje so beležili v Zagrebu za konec septembra 14.075—14.275, za sredo oktobra 14.08—14.28.

Grški boni so beležili v Zagrebu 30.375 do 31.075, v Belgradu 30.65—31.35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1.471.133 dinarjev, v Belgradu 5.650.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 1.898.000 din.

Ljubljana — tečajni primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2380.06—2385.26
Berlin 100 mark	1768.08—1776.91
Bruselj 100 belg.	741.94—747.—
Curih 100 frankov	906.45—1008.52
London 1 funt	212.11—214.17
Newyork 100 dolarjev	4368.51—4404.82
Pariz 100 frankov	118.79—120.23
Praga 100 kron	151.83—152.94
Trst 100 lir	230.85—233.93

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.9525, London 21.3125, Newyork 441.625, Bruselj 74.43, Milan 23.22, Amsterdam 238.80, Berlin 177, Stockholm 109.90, Oslo 107.10, Kopenhagen 95.15, Praga 15.24, Varšava 83.10, Budimpešta 86.50, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.395, Buenos-Aires 111.50.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 90—99.75, agrarji 60—60.75, vojna škoda promptna 478.50—482.50, begl. obv. 90—91.50, dalm. agrarji 89—91, 8% Bler. pos. 97.50—99, 7% Bler. pos. 92.50—93.50, 7% pos. DHB 90—100, 7% stab. pos. 97—98.50. — Delnice: Narodna banka 7275 denar, Trboveljska 178 blago.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98 denar, agrarji 60 denar, vojna škoda promptna 475 denar, begl. obveznice 90—91.50, dalm. agrarji 88—89.75, 4% ev. agrarji 59—60.50 (59), 8% Belrovo posojilo 95.50 denar, 7% Blerovo posojilo 91—91.75, 7% posojilo Drž. hip. banke 98 denar, 7% stab. posojilo 97.50 den. — Delnice: Narodna banka 7.250 denar, Priv. agrarna banka 225 denar, Trboveljska 170 denar, Tov. sladkarija Bečkerek 600 blago, Dubrovačka 350 denar, Jadranska plovba 350 denar, Oceania 760 blago.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.25 denar (99.50), agrarji (62.25), vojna škoda promptna 476.50—477.50 (476.50, 475.50), begl. obveznice 90.50—91 (91, 89.75), dalm. agrarji 90—90.50 (89.75), 4% ev. agrarji (61), 7% Blerovo posojilo 91.25—92 (91, 91.75). — Delnice: Narodna banka 7.350 blago, Priv. agrarna banka 226.50 denar (drobni kom.).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: gornjebač. 154—158, sred. 150—152, slav. 152—154, gornjeban. 154—156. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: Prizadovolje cene. Oves: bač. sred. slav. novi, 122.25—125, Rž: bač. nova, 144 do 148. Ječmen: bač. sred. novi, 145—150. Koruza: bač. sred. 182—184. Meka: bač. ogg. 255—265, 235—245, 215—225, 195—205, 165—175, 110—115. Otrtobi: bač. 98—98, sred. 94—96. Fižol: bač. beli, 300—310. Tendence čvrsta. Promet 52 vagonov.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju, dne 5. septembra t. l. Dogon: 53 volov, 26 krav, 11 telet, 2 junice, 1 bik, 14 zrebret, 101 svinj in 79 prašičev. Prodanih: 39 volov, 15 krav, 11 telet, 2 junice, 1 bik, 9 zrebret, 90 svinj in 45 prašičev. — Cene so bile naslednje: Voli I. vrste 6.50 din, voli II. vrste 6 din, voli III. vrste 5.50 din, telice I. vrste 6.50 din, telice II. vrste 6 din, telice III. vrste 5.50 din, krave I. vrste 5.50 din, krave II. vrste 4.75 din, krave III. vrste 4.25 din, teleta I. vrste 8 din, teleta II. vrste 7 din, prašiči šeparji 10.25 din, prašiči pršutarji 8.50—9.50 din za kg žive teže. Mladi pujski 7 do 8 tednov stari 145 do 220 din za glavo. — Goveje meso I. vrste, prednji del, 10 din, zadnji del 12 dinarjev, goveje meso II. vrste, prednji del, 9 din, zadnji del 11 din, goveje meso III. vrste, prednji del 8 din, zadnji del 10 din, svinjina 14 do 16 din slanina, suha, 22 do 26 din, svinjska mast 19 din, čisti med 22 do 24 din, neoprana volna 24 do 26 din, oprana volna 34 do 36 din, goveje surove šoke 8 do 10 din, telečje surove kože 11 din, svinjske surove kože 6 din za kg. — Pšenica 195 din, ječmen 180 din, rž 185 din, oves 150 din, koruza 170 din, fižol 250 din, krompir 85 din, lucerna 1900 din, seno 65 din.

Zadovoljiv obisk velesejma

Ljubljana, 9. septembra.

Danes je bilo lepo vreme, ki je pospeševalo obisk jesenskih razstav na ljubljanskem velesejmu. Obisk smemo imenovati danes kljub delavniki zelo ugoden. Tudi razstavljalci so v ogromni večini zadovoljni s doseženimi poslovnimi uspehi. Do konca razstave so samo še trije dnevi in priporočamo onim, ki si doslej še jesenskih razstav še niso videli, da si store.

Politiranje je dokončno važno delo v mizar-skem obratu. Kako so politirali pohištveni umetniki pred stoletji svoje soliterje, da so ti vse do danes ohranili prvotni blesk, je še danes nerazrešena uganka. Politiranje je natančno in zamudno ročno opravilo, ki se vsakemu ne posreči. Pritisk in ovlačenje gobe mora biti enakomeren, če tega ni, se pojavijo na politirani ploškov napake, katerih ni mogoče več odstraniti. G. Ivan Dovžan, ki prinaša našim mizarjem vselej najnovejšo stroje za obdelovanje lesa, lastnik jugoslovanskega patenta št. 11.723, razstavlja najnovejši politirni stroj, ki politira enakomerno, zamaši vse lesne luknjice temeljiteje in dela šestkrat hitreje kot roka. Ker je stroj stalno v pogonu, je zanj veliko zanimanja.

Ogromne množice so obkroževale izdelke slovenskih obrtnikov na berlinski mednarodni razstavi. Mirno lahko trdimo, da je bila ta razstava prava senzacija ter odkrila za obrtnike drugih držav, saj niso vedeli, da je obrt v Sloveniji na tako visoki stopnji. Ta razstava je sedaj popolna v paviljonu Zavoda za pospeševanje obrti na velesejmu in bi zaslužila med našo javnostjo največjo pozornost. Če zaradi tega, ker ne znamo ceniti svojega dela in sposobnosti, dokler nas najo ne opozori tujina. Kdor bo zamudil ogledati si to razstavo, se mu ne bo več tako kmalu nudila prilika, da bi lahko videl zbranih toliko izdelkov, odlikovanih na svetovnih razstavi.

Velikanski globus v »Mc paviljonu, nam zgornjo kaže in pripoveduje, da so se udeležili člani našega Fotokluba v zadnjih štirih letih 150 razstav po vsem svetu. Na vsakem kontinentu so zatakajene zelene-bele zastavice. Severna Amerika jih ima kar 17, Azija 3: Bombay, Osaka, Tokio; Afrika 3: Aleksandria, Capetown, Johannesburg; Avstralija 2: Sydney in Melbourne. Ravno na nasprotni strani zemeljske oble vis-a-vis Ljubljani leži Sydney z zatakajeno zastavo. Fotomaterski pokret zavzema vedno večje mere, dela njegovih članov so res na višini, kar dokazujejo številne medalje, diplome, pokali in druga darila, katerih je polna ena steklena vitrina.

Koroški narodni tabor bo na Prevaljah dne 25. septembra 1938

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 10. sept.: 12 Plošča za ploščo-se v venček povzga, z njim pa veselim ljudem se ustroje — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Plošča za ploščo-se v venček povzga, z njim pa veselim ljudem se ustroje — 14 Napovedi — 15 Za delopust, igra Rad. orkester — 18.40 Pogovor z urednikom revije »Literatura Moudos« G. V. Blajerjem — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Proboj solunske fronte pred 20 leti (D. Kalafatović, general v p.) — 19.50 Pregled spreda — 20 O znanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Velesejmski pisan večer. Besedilo napisal Ivan Rob. Izvajajo člani rad. igr. druž. — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za veselo konec tedna, igra Radijski orkester.

Nedelja, 11. sept.: 8 Pevski zbor »Zarja« iz Trbovelj, vmes plošča — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Pisan večer v glasbi iz trnovske cerkve — 9.45 Varski govor (g. dr. V. Fajdiga) — 10 Kvartet havajskih kitar — 11 Otrška ura (gde. Slavica Vencelj) — 11.30 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 13 Napovedi — 13.30 Za kratak čas in dobro voljo (plošča) — 17 Kmet. ura: Več dobrega semena — več pridelka (inž. Fr. Mikuz) — 17.30 Prenos tekme harmonikarjev z velesejma — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Koncert Radijskega orkestra — 21 Prenos petja in glasbe iz restavracije Cesar na velesejmu — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Citraški duet (gg. Emil Mesgo-lits in Marijan Hebein).

Dragi programi!

Sobota, 10. septembra: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 21 Koncert velikega radij. orkestra — Zagreb: 20 Zvonč na igra, 20.30 Violinski koncert, 21.30 Laska glasba, 22.30 Za ples — Pariz: 20 Za ples, 21.30 Ples, 21.10 Potje in ples — Sofija: 18.30 Pevski koncert, 20.30 Varski koncert — Praga: 21.10 Bratislava: Simfonični koncert, 22.30 Lucerna: Plesna glasba — Budimpešta: 20.15 Vesel večer glasbe in petja, 21.45 Koncert na klavir, 22.30 Jazz, 23.10 Cigani — Milano: 21 Koncert godbe na pihala, 22.30 Pevski, orkester, citre, 23.45 Plesna glasba — Rim: 21 Komedija: »Kljub vsemu«, 21.40 Koncert pianista, 22.40 Plesna glasba — München: 22.30 Plesna glasba — Köln: 20.10 Peste melodije.

Kulturni obzornik

II. evropski glasbeni festival na Slovaškem

(Tretje pismo.)

Na petem večeru festivala so nas Čehi zopet presenetili s skupino, ki je predstavila najvišjo popolnost pihalnih instrumentov. V Praškem pihalnem kvintetu (Praški dechovski kvintet) so sami mladi umetniki, a mojstri svojih instrumentov. To so František Hertl, dr. Vaclav Smetáček, Vladimír Riha, Otokar Procházka in Karel Bidlo ter v zadnji točki programa Vaclav Kotas (bas-klarinet). Ti mladi čarovniki so izvajali pihalno tako čiste tone, polne in lepe, da s svojimi igro, dovršeno v tehničnem in muzikalnem oziru, vkleinili poslušalce v popolno njim predano pozornost, ki se je ob koncu programa spremenila v mogočen aplavz. Njihova igra je polna mladostnega elana in prekipenja, muzikalne ognjevitosti. Izvajali so Eugena Suchona kvintet op. 6, ki se sestoji iz petih stavkov: korčnice, uspanke, scherza, nocturna in finala. Suchon je veliko obetajoč mlad komponist, ki je v svojem kvintetu pokazal zmoglost zajeti glasbene zamisli v lepi formi, ter jih logično izpeljati. Groteskna mesta so bila razživljena in užitek. Druga točka programa je bila Rejchov kvintet v d-duru. Rejcha je predstavnik klasicizma in je živel v drugi polovici 18. stoletja kot češki emigrant v Parizu. Njegov učence je bil Liszt, katerega je uvažal v glasbeno teorijo. Bil smo slišali Janačkov sekstet »Mladost« za pihalni kvintet in basklarinet. Tu je skladatelj že povsem osebno in karakteristično izoblikoval svoje domisleke. Umetniki so morali zaradi viharnega odobravanja še dodajati. Menda so toplički gostje slutili, da bo šesti koncert prinesel razodetje v komorni reprodukciji. Dvorano je izredno izbrana in ta večer tudi podarjeno elegantna publika napolnila do zadnjega

poglobi in zamisli v duševnost tuje individualnosti, jo sprejme vase, jo prekašeno s svojo globino poda svojstveno, a vendar ne izmalči nje bistvenosti. Zato ni izgovora, da ta ali oni umetnik ne more podati polnovredno stvaritve tujega mu naroda. Umetnik je duševnost, ki razume vse in čuti, predvsem čuti, in to je njegovo pravo bistvo, ki ga dviga iz vrste navadnih zemljanov in ga usposablja za preroka lepote, veličine in onstranske sile, ki se utrpe v stvaritvah genijev. Ta večer je bil v svoji popolni umetniški vrednosti skorajda odmaknjen od vsakdanjega toka koncertov. Burno aklamirani umetniki so dodali en stavek iz Brahmsovega kvarteta v b-duru.

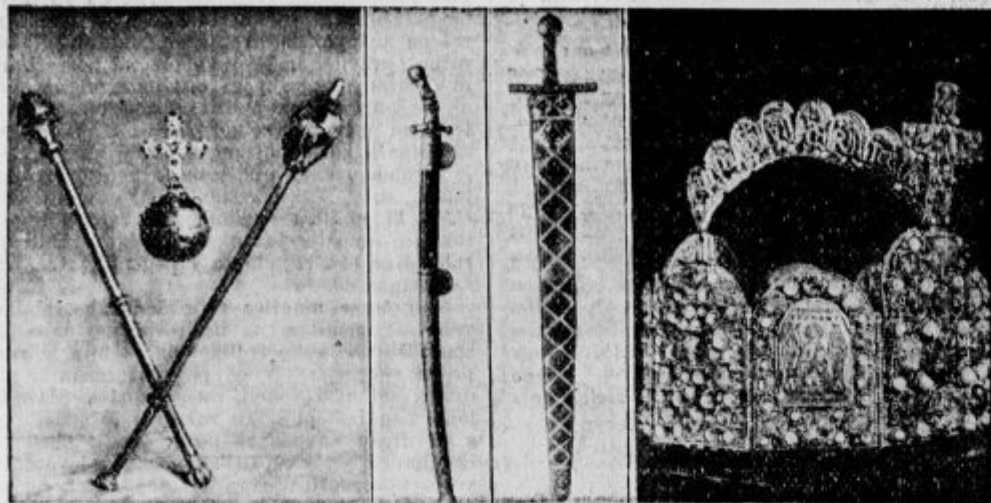
Naslednji večer so imeli dokaj težko stališče Belgijci. Quator pro nova iz Bruslja (gg. Rosseels, Ivan Camphout, L. van Hoofstadt in J. Berckmans) si je vendar izvojeval zelo lep uspeh Njihova sila se je najbolj izražala v lahkotnih, gracioznih picikatih, katere so izvedli z veliko bravurno nobleso. Niso mogli izbrisati vtisa, ki so ga vzbudili Rimljani, a vendar so s svojo stilno fineso, ostro ritmiko in vzorno plastiko obstojno zainteresirali, da je njihovim izvajanjem sledilo z velikim odobravanjem. Igrali so Haydnov kvartet v e-duru op. 74/1. Haydn si je stekel največje zasluge za današnjo umetniško formo v komorni glasbi. Moje plastične je združeval v svojih skladbah humor, ljubeznivo melodiko, a pri tem pogosto bolesto resignacijo, ki pa je vendar vsekdar radostno izvenjena. Kasneje je postal strog kontrapunktik, toda vsekdar je bila glavna črta v menjačaji se radosti in bolesti, ki se je zazibala v poetično sanjnost in melodično silo. Od čeških skladateljev so igrali Pavla Borkovec, ki je eden najdramatičnejših mladih čeških skladateljev. Njegove skladbe so linearni, oziroma horizontalni konstruktivizem. Vendar je v njih mnogo harvosti in človek zgubi občutek, da vodi skladatelja zgolj računski misel. Svojega rojaka Cesarja Franeka so Belgijci podali lepo. Franek je imel velik vpliv na vso francosko moderno glasbo, a tudi pri njem žuti Wagnerjev in Bachov vpliv. Odlikuje se predvsem v jasnosti, čistosti forme in

Nemške državne insignije so romale v Nürnberg

Državne insignije, to so bili in so zunanji znaki vladarske oblasti, ki so se z njimi okrasili nemški kralji in cesarji pri kronanju in ob drugih najbolj slovesnih prilikah. V zmedu raznih dob se je izgubil marsikak kos, vendar so najlahtnejši ohranjeni, skupaj 24 kosov. Spočetka niso bili ti deli na istem kraju. Srebrna, pozlačena krona nemških kraljev, dalje kraljevo žezlo in cesar-

Velikega imenovan; drugi je prenosni meč, ki ga šofstvo spravljalo v stik s svetim Mavricijem, da bi brez podlage, saj spada tudi ta meč v pozni srednji vek.

Z vseh insignij pa se blesti zlato in brušeni in nebrušeni dragulji, ali slike iz emajla, ali zlat brokat in violičasta, rdeča, rjava avila. Krasna so vprav obredna oblačila, tako tunika, dalmati-

Državne insignije Nemčije v Nürnbergu (glej članek).

ski plašč so bili v zakladnici stolnice starodavnega kronanjekega mesta Aachena. Druge dele je ob vpadu Francozov, l. 1796., odnesel nürnberski svetnik Haller najprej v Prago, nato v Regensburg, dokler niso slednjič, l. 1808., prišli na Dunaj. Sto trideset let so bile te insignije na dunajskem dvoru. Skoraj na šestih krajih so bile za dalj ali manj časa, kakor so se že menjavali vladarji in vladarske rodbine. Videl jih je Trifels, videl švabski Kyburg in vojvodski grad v Münchenu. Karel IV. jih je dal prenesti v Prago na Hradčane, Venceslav na Karlstein. Cesar Žiga jih je skril pred husiti v močno trdnjavo Višehrad, a nato se je vdal prošnjam cesarskega mesta Nürnberg, ki jih je imelo že prej mimošredne shranjene, da naj za zmeraj ostanejo ondi.

Skrivnostni leseni zaboj

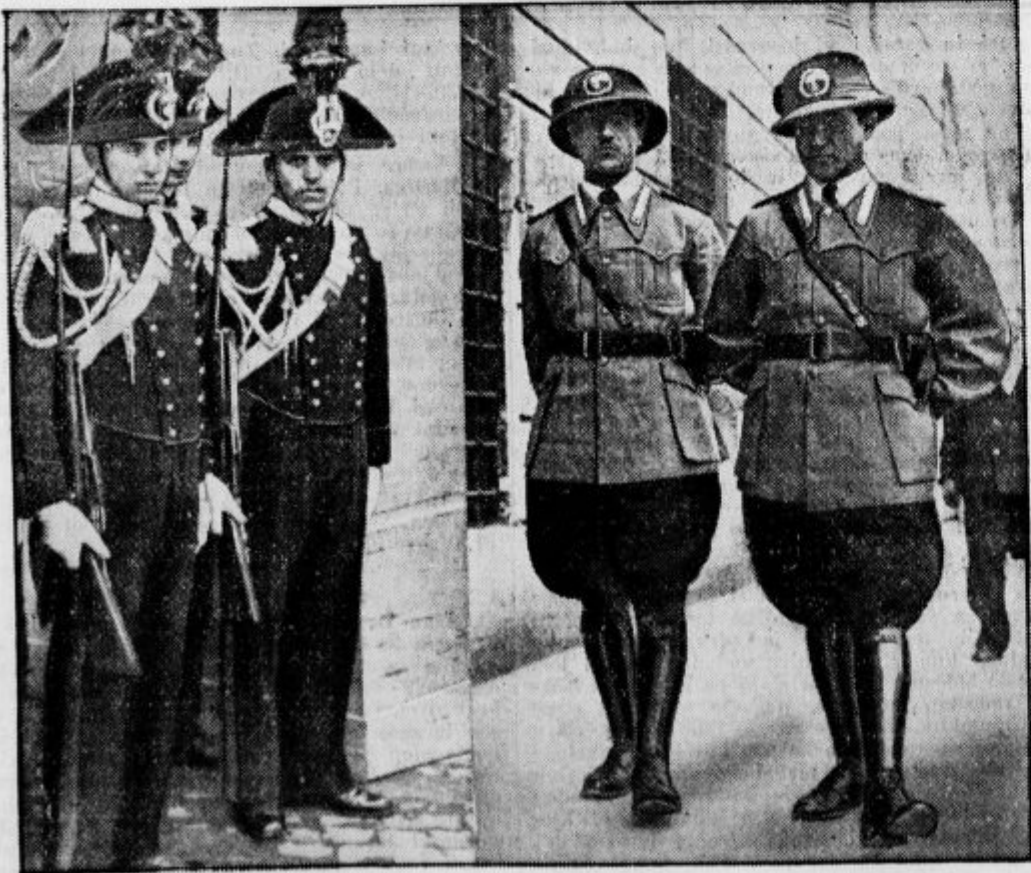
Skrivnost je obdajala leseni zaboj, v katerem bi mogle biti tudi posušene ribe, tako navaden je bil na pogled, ko so ga peljali po poti na Frankovsko. A ko je čudni gost prispel v Nürnberg, tedaj so zazvonili vsi zvonovi, neskončne množice ljudstva so hitele nasproti vozu in presenečeni hlapec, ki se slutil ni, kaj pelje, je ponižno pripognil koleno pred svetinjami nemškega naroda. Listina z dne 29. novembra 1423 je objavila razglas kralja Žige o dovoljenju; 22. marca 1424 so pripeljali dragotino v Nürnberg, in ko je bil kralj Žiga kronan za cesarja v Rimu, je 31. maja 1433 izdal postavo, da naj insignije za večne čase ostanejo v Nürnbergu. Zares so ostale ondi do ubežnega leta 1796. Trije največji predstavniki nürnberskega mesta so se po razglasu cesarja Karla VI. imenovali »varuhi krona«. — Ko je čez 10 let po vpadu Francozov razpadla stara država, se je dozdevalo, ko da tudi Nürnbergu ni nič za insignije.

Po ljudskem mitu, so državne insignije v zvezi z osebo Karla Velikega, češ da jih je bil dal on napraviti. Vendar so doznali, da niti en kos ne izhaja iz dobe Karolingov in da so insignije nastale po 14. stoletju.

Cesarska krona

»Krona Karla Velikega« je najstarejši kos insignij. Njena povsem značilna oblika se jako razlikuje od nemške kraljevske krona, ki je bila spravljen v Aachenu (od 19. stoletja dalje pa so bili deli insignij iz Aachena združeni z deli dunajskega dvora). Nemška kraljevska krona ima razmeroma ozek, v liste in lilije razporejen, z visokim, okroglim lokom preprežen obroč. A cesarska krona tvori osmerovoglat, zgornj okroglast oglavje, ki ga prepreza malo nižji, v sredi vdrt lok (cesar Konrad II. je dal ta lok pritrditi). Obe kroni imata spredaj križ. Tudi oba žezla sta različne oblike. Medtem ko sedi na koncu kraljevskega žezla zlat golob, pa je glavica cesarskega žezla narejena iz izviranih hrastovih lističev.

Prekrasno sta izdelana oba mogočna meča. Prvi je cesarski obredni meč, tudi »meč Karla

Italijanski karabinieri v moderni uniformi.

Odpravili so prejšnjo, slehernemu potniku po Italiji tako znano pisano karabiniersko uniformo in si omislili novo. Srednjeveški klobuk so zamenjali s tropsko čelado.

ka, kapuca, čevlji, rokavice in škrlataste, z zlato vezene nogavice.

Normanski plen in drž. jabolko

Nekaj kosov je naropanih pri Normanah po Henrik IV., zlasti prelesteni pluviale, ki je bil za kronanjski plašč in ki je iz rdeče avile, okrašen s slikami iz zlata vezene in biserov. Ta pravični plašč je bil po arabekem opisu iz leta 1133. narejen v »srečnem mestu Palermo« za normanskega kralja Rogerija I. Uvezeni sliki predstavljata dvoje levov, ki se lotevata in obvladata dvoje kamel.

Državno jabolko, podoba zemlje, so uvedli že starorimski cesarji. V dobi krščanstva so postavili na vrh jabolka križ. Karel Plešati je bil prvi Nemec, ki ga nam slika pokaže z državnim jabolkom v roki. Državno jabolko nemških evntinj je romanski izdelek 12. stoletja.

Starina — ali več?

Ali so vse te dragotine kot starina pomembne? In ali naj vidimo v teh zlatih, lesketajočih se in avilnih insignijah samo oslabele cesarje v poslednjih stoletjih države? — Čudovito je človeško srce v svoji veri v simbole! Te stare, dragocene insignije so bile tako rekoč zmeraj bolj obtežene s snovjo zgodovine, ki se jih je držala. Balj in bolj so bile z njo obremenjene, čeprav je v teku stoletij verski pomen, ki je spadal k relikviariju, precej obledel. Vendar niso bile insignije nikoli pozabljene, in zmeraj so romali ljudje v dunajsko zakladnico, da so si ogledali te častiljive dragotine.

V teh dneh narodnosocialističnega zborovanja so nemške avetnje prišle nazaj v Nürnberg. Slovesno so jih prevzeli v cerkvi svete Katarine. Nobenega cesarja nima zdaj Nemčija, ki bi se odel v državne insignije kot znak vladarske moči in oblasti. Vendar so ostale znak združene Nemčije in jih je kot take sprejelo mesto Nürnberg v svoje varstvo.

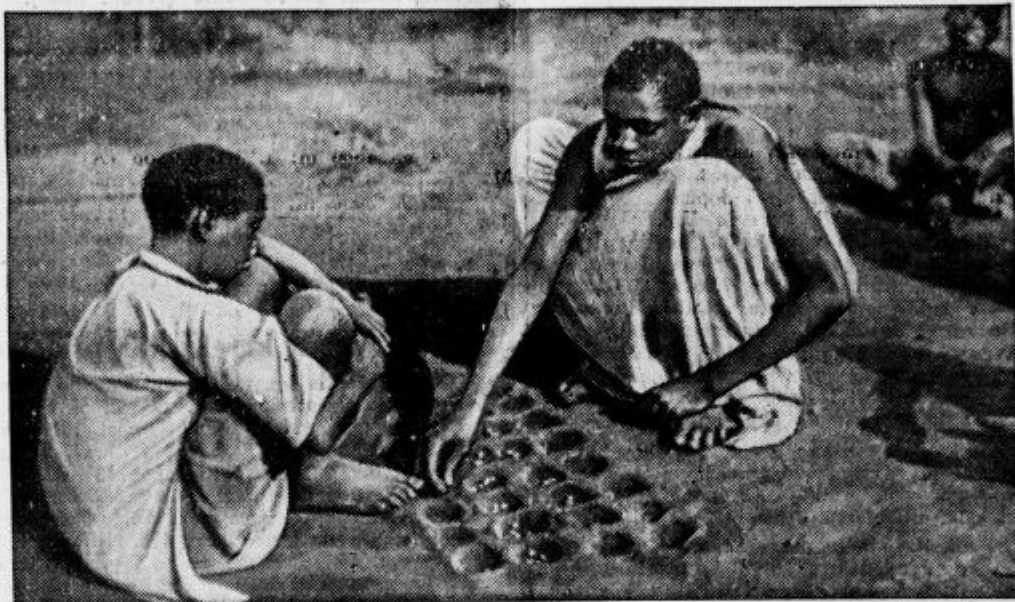
Potniški poleti v višini 18.000 m

Švedski letalski inženir Sven Lindquist si je izmislil stratosferno letalo, ki se more dvigniti 18 kilometrov visoko in ki leti s hitrostjo 750 kilometrov na uro. Načelnik konzorcija, ki hoče izkoristiti to čudovito iznajdbo, ravnatelj Thor Thörnald, je dal te dni danskemu listu »Politiken« važne podatke o praktičnem pomenu stratosfernega letala, bodi za civilna bodi za vojaško letalstvo.

Dejal je, da je žalosten znak te dobe, da se javnost zanima menda le za vojaško plat te zadeve. Povsem nov pomen Lindquistove iznajdbe je ta, da je zemeljska obramba zoper zračne napade povsem brez haska. Švedski parlament je nedavno dovolil 12,5 milijona švedskih kron kredita za nabavo zračno-obrambnih topov. »Čudežni topovi«, ki jih izdelujejo Boforsove tvornice, morejo do 10.000 m visoko bruhati svoje izstrelke,

ki se v ozračju razletijo in zadenejo sovražna letala. Stratosferno letalo pa bi povsem izpodrinilo te »čudežne topove«, ker njih izstrelki ne bi mogli zadeti bombnikov, ki morejo leteti do 8000 m visoko.

Kar je pa glede na pomen iznajdbe za civilni promet po zraku, pa tako letalo ne bi samo kar fantastično skrajšalo pot, marveč bi bilo poleti predvsem tudi varni. Čim prileti letalo v višini 15.000 m, meri okrožje (radij) za pristilne pristanke 100—150 km, tako da more pilot izlaska najti najpripravljen prostor za pristanek. Zda preizkušajo motorje novega letala v tako zvanih »zračnih kamricah«, ki v njih proizvajajo umetni zračni tlak, kakršen je po različnih stratosfernih višinskih legah. Praktičnih poletov v stratosfero pa doslej še niso proizvajali.

Puščavski pesek je šahovnica.

Zamorca iz Urundija se igra na pesku, kjer sta napravila 8 jamic in igra s 30 okroglimi kamenčki posebno zamorsko igro.

Bivši španski prestolonaslednik se je ponesrečil

Iz Londona pišejo: Iz Miamijs na Floridi poročajo, da je v ondotni bolnišnici umrl grof Cavadonga, najstarejši sin bivšega španskega kralja Alfonza. Prejšnji dan se je z avtom ponesrečil in

je drugi dan dopoldne umrl zaradi dobljenih ran. Kakor je znano, se je pa drugi sin španskega kralja z avtom ponesrečil pred štirimi leti ob Vrbskem jezeru in je tudi nato umrl.

Grof Cavadonga je imel od rojstva krvno bolezen — krvavljenje. Kralj Alfonz, ki pravkar biva v Rimu, je dobil po telefonu žalostno sporočilo o nesrečni smrti svojega prvorojenca.

Grof Cavadonga je imel 31 let. Do leta 1931. je bil španski prestolonaslednik in je imel tudi po padcu monarhije naslov, ki pripada španekemu prestolonasledniku, in sicer princ iz Asturije. Leta 1933. se je oženil z navadno meščanko, s Kubanko Edelmira Sampedro, ki je za leto starejša, in je tako izgubil vse dedne pravice vladarske rodbine. Njegov oče, bivši kralj Alfonz, ga je izobčil iz kraljevske hiše in mu je podelil naslov: grof Cavadonga. Pa se je kmalu ločil od žene in se iznova poročil z navadno Kubanko, s hčerjo zdravnika Rocaforta.

Zajedavci pri praživalih

Praživali so prav majhna enocelična bitja, ki jih opazimo šele z drobnogledom. Pa tudi ta bitja so lahko bolna in imajo ravno tako na sebi zajedavce, ki so še manjši. Samo to vemo, kakor so doznali raziskovalci v novejšem času, da imajo ti zajedavci obliko paličic, ki okužijo celično jedro, ne vedo pa še, ali so to bakterije ali prava, še neznan bitja. Vsekakor so v teh praživalih posebne bakterije, ki se odlikujejo posebno po svojem gibanju. Malokdaj pa žive ti zajedavci, ki so okuženi, ker je njihova življenjska moč načeta po bolezni, ki je še zdaj ne poznamo.

Kazen za avtomobilske divjake

Magdeburški poljejski upravnik je odredil, da bodo avtomobilski divjaki in pa osebe, ki v pijanosti zagrožijo prometne nesreče, kaznovani še posebej, poleg običajnih kazni. In sicer bodo razstavili njih fotografijo z imenom in naslovom ter opisom nesreče na vratih vseh javnih poslopij.

Trikratni svetovni prvak

Henry Armstrong, svetovni prvak v lahki atletiki, se je v New Yorku boril proti Ambersu, ki je bil doslej prvak.

Najvišji kongres

V Švici je zdaj mnogo kongresov. V Curihu je kongres za zgodovinsko znanost in obenem kongres za živinozdravniko. Fiziološki kongres na Jungfrau pa z viška gleda na vse druge kongrese, saj je na višini 4000 metrov. Ondi se je zbralo več ko 100 najslavnejših fiziologov (ki so prej zborovali v Curihu), da si pridobijo novih skusenj za »fiziologijo velikih višav«. Ondi so obravnavali dihanje, krvni obtok, sestavo krvnih teles in še več drugih vprašanj, ki bodo predvsem koristila letalcem. Zato so na kongresu osebnosti nemškega, francoskega, italijanskega in šviciškega letalstva.

Iznaditelj šampanjca — rojen pred 300 leti.

Pater Dom Perignon, ki je iznašel narejanje šampanjca, se je rodil pred 300 leti v št. Ménebouldu v Franciji. — P. Perignon je bil kletar slavne opatije Hautvillers pri Reimsu.

Potnik kot prtljaga na poletu iz Londona v Amsterdam

Nekaj minut pred startom rednega potniškega letala s proge London—Amsterdam se je pojavil mladi W. W. Edwards, trgovski uslužbenec, na letališču v Croydonu. Vendar si je zamenjal prtljago, da bi dobil zase kak prostor ali vsaj prostorček, ker je bilo letalo povsem polno. Edwards je bil ves obupan, saj je bil prejel brzojavko svoje neveste, ki je bila na Holandskem plesalka in ki mu je bila brzojavila, naj čim prej pride. Prav tedaj, ko se je začelo letalo dvigati, je mladi uslužbenec zvedel, da bo čez nekaj minut odletelo še drugo letalo v Amsterdam, ki pa je sprejemalo samo tovore. Edwards se je brž odločil in si je kupil zaboj, kamor je zapisal naslov svoje neveste in se je ulegel vanj; zaboj so stehali in oddali. Prep pa je še »prtljaga« sama zase plačala voznino...

Oče — tiger, mati — levinja.

Newyorškemu zooju je neznani darovalec poslal to izredno zverino: tigrskega leva. Sibirski tiger je bil za očeta, afriška levinja pa za mater. Na zverini opazaj značilne poteze obeh živali.

Jubilejne slavnosti „Bistrice“

Ob 25 letnici kamniškega dijaškega poštiniškega društva »Bistrice« je starodavni Kamnik doživel lep in mogočen dan. Studenjske organizirane »Bistrice«, ki so že 25 let nekaj gonilni faktor vsega prosvetnega in socialnega delovanja v kraju, so nad vse posrečeno zamislili praznovo 25 letnico društva s tem, da naj še ves narod ob njihovem jubileju pokaže javno svojo ljubezen do Boga, naroda in države na mogočno-veličastnem narodnem taboru v Kamniku 4. septembra t. l., ki je tako lepo uspel, da študentom, ki so za ta narodni tabor dali iniciativo in zanj mnogo delali, lahko čestitamo.

Proslave »Bistrice« so se začele že v soboto popoldne. Kamnik je bil ob prihodu popoldanskega vlaka že ves v slavnostnem razpoloženju, zavedajoč se, da sprejema katoliško dijaštvo iz vse Slovenije. V okusno okrašenem Kamniškem domu se je k slavnostnemu zborovanju zbralo nad 250 mladih kat. fantov in deklet. Da imajo »Bistrice« vsi res radi, je dokaz tudi to, da so ji k 25 letnici čestitala vsa slovenska kat. srednješolska in akademska društva, pa celo iz Češke je prihitela pozdravit kamniške dijake gđ. Rajžihova kot zastopnica centralne zveze čeških kat. dijakov. Zborovanje je poleg predsednika Pax Romane pozdravil tudi notranji minister dr. Anton Korosec. Dr. Tine Debeljak je v svojem predavanju pokazal duhovni lik slovenskega izobraženca. Prof. dr. Fajdiga, ki je duhovni vodja »Bistrice« in se zanjo mnogo žrtvuje, pa je tako prepričevalno govoril po besedah sv. pisma: »Moji pravični pa živijo iz vere«, da so si študentje zaželeli še več takih predavanj o delu kat. dijakov na sebi in med narodom. Po slavnostnem zborovanju je vse dijaštvo pohitelo pred rojstno hišo pisatelja Jurija Japlja (1744—1807). Tu je imel lep govor prof. Solar, ki je odkril spominsko ploščo, ki jo je dala napraviti družina dr. Polčeva.

Zvečer je bila v Kamniškem domu slavnostna akademija, ki se je odlikovala po umetniškem programu. Vse točke programa so izvajali sami »Bistričani«, le akademski oktet jim je prišel na pomoč iz Ljubljane. Akademije se je udeležilo lepa številka odličnikov. Tako je prišel med kat. mladino živahno pozdravljen minister dr. Miha Krek, ki je imel lep pozdravni govor, za katerega se mu je toplo zahvalil predsednik »Bistrice« Miha Golob. Dalje so se akademije udeležili med drugim še kanonik M. Rihar, ki se je javno zahvalil »Bistrici« za njeno delo med narodom, dalje okrajni glavar dr. Maraz, upravitelj mesta, župan Novak, banska svetnica dr. Vidic in Strein, mnogo duhovnikov in redovnikov ter drugih odličnih meščanov. Slavnostni govor je imel društveni etaršina g. dr. Iv. Ahčin, glavni urednik »Slovenca«. Seveda je bila najbolj močno zastopano dijaštvo samo. Drugi dan so se dijaki ob 7 udeležili maše na Sutni, ki jo je v zahvalo za vse prejete dobrote daroval dr. Vilko Fajdiga in imel lepo pridigo. K ev. obhajilu je pristopila nad 100 dijakov. Po sv. maši so se dijaki skupno udeležili narodnega tabora, kjer je v imenu dijaštva pozdravil tabor predsednik »Bistrice«. Na tem taboru je bilo najlepše to, da so zastopniki vseh stanov poudarjali veliko ljubezen in zvestobo do slovenskega naroda ter narodne države Jugoslavije.

Zvečer so dijaki »Bistrice« v Domžalah ob nabitno polni dvorani igrali kresno predstavo Vombbergerjeve 5 dejanske drame: »Igra življenja«. Ko je občinstvo spoznalo, da glavno vlogo igra sam avtor, ga je živahno pozdravljalo. Pred vzprizoritvijo je imel krasen govor častni član »Bistrice« g. župnik Bernik iz Domžal, ki ga je občinstvo za prelepe besede hvaležno nagradilo z dolgotrajnim ploskanjem.

Tako je »Bistrice« mogočno slavila 25 letnico svojega dela in Bog daj, da bi še v naprej neustrašeno in ljubezni in resnici delala po geslu: Z Bogom za narod.

Na praznik 8. sept. je dijaštvo ponovilo igro v Kamniku. Tudi dvorana Kamniškega doma je bila nabitno polna in občinstvo je nagradilo igralce z enakim priznanjem kot v Domžalah. G. Vombberger je prejel krasen šopek nageljev in tudi med dejanjem je padalo cvetje na oder.

Po igri se je zbralo dijaštvo »Bistrice« na prijateljski (družabni) večer ter v pesmi in vedri šali zaključilo svoj praznik. Toda s tem »Bistrice« ni zaključila svojega dela, temveč bo šla še z večjo vnamo na novo delo. Ta jubilej je pomagal njene prijatelje, pomagal pa tudi vrste članstva, ki je pripravljeno delati po vzorih svojih prednikov.

Nova cesta Sv. Barbara - Sp. Duplek

Včeraj popoldne je bila pri Sv. Barbari v občini Korena e priručna slovesnostjo odprta nova občinska cesta, ki veže Sv. Barbaro e Sp. Duplekom, e čemer je vzpostavljena nova ugodnejša zveza z Mariborom.

Popoldne ob 2 so se občani, občinski odbor z županom Flajnikom na čelu, domači župnik vlč. g. župnik Potočnik, šolski otroci z učiteljstvom in gasilci zbrali pred prenovljeno kapelico pod cerkvijo k sprejemu mariborskih gostov, ki so prispele k otvoritvi nove ceste, ki je sad požrtvovalnega dela občinskih mož in vseh občanov. Domačine in goste, okrajnega glavarja dr. Šiško e soprogo, stolnega kanonika msgr. M. Umeka, načelnika okrajnega cestnega odbora g. Fr. Zebota, inž. Šoberla in Stergarška in ostale, je najprej pozdravil župan g. Flajnik, nakar so šolski otroci zapeli državno himno, deklici pa sta g. okrajnemu glavarju in g. kanoniku izročili lepa šopka. Nato je g. župnik podal zgodovino ceste, ki je stala nad 300.000 dinarjev, od katerih je največ dala domača občina, prispevali pa so okrajni odbor pri Sv. Lenartu, mariborski cestni odbor in banska uprava in izrekel zahvalo vsem, ki so z delom in denarjem pripomogli k zgradnji nove ceste. Sledili so blagoslovitveni obredi nove ceste in prenovljene kapelice ter slovesne večernice, med katerimi je ubrano prepeval domači cerkveni pevski zbor. Vse cerkvene obrede je ob asistenci domačega g. župnika opravil stolni župnik in dekan msgr. M. Umek. Nato je e primerenim nagovorom, v katerem se je spomnil našega mladega vladarja, načelnika mariborskega okrajnega cestnega odbora g. Fr. Zebota proglasil cesto za odprto.

Pri prigrizku, ki ga je g. župnik priredil občinskim odbornikom in gostom, je spregovoril domači župan, ki je g. Fr. Zebota sporočil, da ga je občina Korena za zasluge, ki si jih je pridobil za občino, izvolila za častnega občana ter mu izročil okusno diplomu častnega občana. Za častno dlikavanje ee je g. Zebot iskreno zahvalil, in obljubil, da kot načelnik okr. cestnega odbora tudi v bodoče ne bo pozabil korenake občine. Pozdravne besede je nato še izrekel g. župnik, ki je dal priznanja občinskim možem za njih složno in nesebično delo.

Celje

c Popoldanski prosvetni tabor, združen z javnim telovadnim nastopom, priredi Fantovski odsek na Dobrni pri Celju jutri, v nedeljo, 11. septembra, s sodelovanjem drugih odsekov celjskega okrožja. Ob 1 popoldne bo sprejem gostov, ob 2 slovesne večernice, nato pa javni telovadni nastop, pri katerem bo sodelovala tudi vzorna celjska vrsta iz Celja. Vse prijatelje naše mladine in naše organizacije vabimo, da se tega tabora polnoštevilno udeležijo in prihite jutri v Dobrno, naše prijetno slovensko letovišče.

KINO UNION: Danes ob 16 in 18.30 Hardubalovi, jutri ob 20.30: Divne lazi Nine Petrovne.

c Proslava 35 letnice Prostovoljne gasilske čete v Arjivasi. Praznik Male Gospojnice je bil za Arjovas še posebno velik praznik, saj je obhajala na ta dan Prostovoljna gasilska četa svojo 35 letnico, odkar obstoja in dela z vso požrtvovalnostjo za Arjovas in okolico. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzel celjski mestni župan g. A. Mihelčič, udeležili so se pa te slavnosti zastopniki Glavne zveze gasilcev v Belgradu in celjski župni starešine g. Gologranc, žalski g. župnik Vetrnik in še več duhovnikov ter velika četa gasilcev z okoli 200 uniformiranih članov in velika množica prijateljev gasilcev, ki so prisostvovali blagoslovitvi novega gasilskega prapora. Novi prapor je blagoslovil ob asistenci žalski nadsvetnik g. Vetrnik, ki je imel ob tej priliki krasen nagovor o požrtvovalnosti in nesebični ljubezni do bližnjega. Celjski župan g. Alojzij Mihelčič je v svojem jedrnatem nagovoru na gasilce, kakor tudi starešina celjske župe, navduševal, da naj stopajo še tako naprej kot so 35 let zvesto stopali za gasilskimi ideali, da naj veselo, z ljubeznijo in vso požrtvovalnostjo delajo za blagor ljudstva, kot so to z vso ljubeznijo delali 35 let. Po blagoslovitvi je bilo slavnostno zborovanje, pri katerem je spregovoril načelnik Prostovoljne gasilske čete v Arjivasi. V lepih in jedrnatih besedah je podal zgodovino gasilske čete v Arjivasi, s kakimi težavami se je borila in koliko premoženja je ohranila v času svojega obstoja. Prostovoljni gasilski četi ob 35 letnici vsi iskreno čestitamo z željo, da bi uspešno napredovala v korist in pomoč našega bližnjega, našega ljudstva.

St. Jurij pod Kamom

Ker je bila v »Slovenec« dne 24. avgusta kritika o prejšnjem občinskem gospodarstvu, zato kot bivši župan čutim dolžnost dati javnosti pojasnilo: Da je občina imela 50.000 din dolga, ni bila krivda odbora ali župana ali dotične dvojice, ampak občina zato ni mogla plačati vseh računov, ker davčna uprava zaradi zaostankov davkoplačevalcev ni pošiljala občinskih doklad in teh ni prejel občina po dopisu davčne uprave Krško — celih 70.000 din. Če občina danes plačuje tekoče račune, niti najmanj ni to zasluga župana, ampak davkoplačevalcev oziroma davčne uprave, ki v redu pošilja obč. doklade in zaostanke.

V podrobnost glede ukinitve mostnine se ne bom spuščal. O tem, ali se po § 54. in 34. fin. zakona ukine mostnina takoj ali šele po nabranem vzdrževalnem fondu, zaradi katerega je občina most prevzela, naj odločijo pravniki in upravna oblast, okr. načelstvo oziroma kr. banska uprava. Dejstvo je, da do danes okr. načelstvo še ni razveljavilo sklepa obč. odbora, glasom katerega naj se mostnina pobira še naprej. V dopisu se omenja, da polovica odbora ni bila navzoča. Ker je pa bila seja sklepna, je bilo najmanj dve tretjini navzočih. Logika!

Ni proti ukinitvi mostnine le dvojica, ampak večina odbora in večina občanov v St. Juriju in Dobovcu in taki, ki most največ uporabljajo in vsak dan hodijo ter vozijo čezenj.

Prejšnji odbor se je v tem pogledu pač izkazal, ker je ščitil davkoplačevalce in zagolovil vzdrževanje mostu za vsa bodoča leta potom nabiralnega fonda, ki naj bi dosegel višino 120.000 dinarjev. Sedaj pa je vzdrževanje na ramenih davkoplačevalcev in samo to je, kar dela razburjenje in proteste.

Obžalujem, da je tukaj sodelovala v glavnem dvojica nepoklicanih, ki so posebno zainteresirani na ukinitvi mostnine in vplivali na župana, ne pa občinski odbor, ki ima pravico in dolžnost odločati o obč. gospodarstvu.

Če se pa doseže, da bo kdo prevzel hišo in popravu mostu ter plačeval še 1000 din, potem bodo gotovo vsi za to rešitev. Samo hitro naj se to naredi, da se dotični ne premisli. Pogodba naj se ne naredi samo za par let, dokler ni večjih popravil, ampak vsaj za 50 let ali pa tudi za zmeraj. Škoda in čudno, da se tak ponudnik že ni prej oglašil. Bi bila odpadla vsa debata.

Prejšnji župan.

Trbovlje

Delavska godba napravi izlet na Sv. Planino v nedeljo 11. t. m. ter bo ob tej priliki priredila kar dva koncerta, in sicer v soboto zvečer koncert orkestra, v nedeljo po 10 av. maši pa koncert pred hotelom »Ana«. Ljubitelji planin se bodo gotovo priključili izletu.

Mislila je, da je Nadina nočna srajca bela ...
... dokler ni prenočila pri prijateljici, ki pere svoje perilo z Radionom!

Kar ustrašila se je — tako velik je bil razloček! Kako je mogoče perilo tako lepo oprati? Se mora še bolj truditi in mučiti kot se ona?

Prav gotovo ne, to je pri Radionu tudi nepotrebno: brez drgnjenja in mencanja postane perilo tako čudovito belo. Pri počasnem kuhanju se razvija v Radion raztopini na milijone kisikovih mehurčkov, ki prodirajo skozi perilo in prizanesljivo odstranijo vso nesnago, če je še tako trdovratna. Popolnoma čisto in popolnoma belo — je samo Radion belo perilo.

**SCHICHTOV
RADION**

ni čistejše beline od Radion beline

Sport

Nemci so si priborili letošnje evropsko prvenstvo v lahki atletiki

V tekmovalstvu za evropsko prvenstvo v lahki atletiki (v Parizu) je sodelovalo 23 držav z 341 atleti. Zmagala je Nemčija, drugo mesto je zavela Finska, tretje Švedska.

Podrobni rezultati so naslednji:
Tek na 100 m: 1. Osendarp (Holandija) 10,5, 2. Mariani (Italija) 10,6, 3. Strandberg (Švedska).
Tek na 200 m: 1. Osendarp (H) 21,2, 2. Scheuring (N), 3. Pennington (A) 21,6.

Tek na 400 m: 1. Brown (A) 47,4, 2. Baumgarten (H) 48,2, 3. Lindhof (N) v času 48,8.
Tek 800 m: 1. Harbig (N) 1,50,6, 2. Leveque (F) 1,51,8, 3. Lanzi (I) 1,52.

Tek na 1500 m: 1. Wooderson (A) 3,58,6, 2. Mosters (B) 3,54,5, 3. Beccali (I) 3,55,2.
Tek na 5000 m: 1. Salminen (F) 14,26,8, 2. Johnson (S) 14,27,4, 3. Pekuri (F) 14,29,2.
Tek na 10.000 m: 1. Salminen (F) 30,52,4, 2. Beviaqua (I) 30,53,2, 3. Spring (N) 30,57,8.

Tek na 110 m prepone: 1. Finlay (A) 14,3, 2. Lindman (S) 14,5, 3. Brazer (H) 14,8.

Tek na 400 m, prepone: 1. Yone (F) 58,1, 2. Kovacs (M) 53,3, 3. Areskont (S) 53,6.
Tek na 3000 m, prepone: 1. Larsson (S) 9,16,2, 2. Keindl (N) 9,19,2, 3. Lindblad (F) 9,21,4.

Stafeta 4x100 m: 1. Nemčija 49,9, 2. Švedska 41,1, 3. Anglija 41,2.

Stafeta 4x400 m: 1. Nemčija 3,13,6, 2. Anglija 3,16,9, 3. Švedska 3,17,3.

Skok v višino: 1. Lundquist (S) 197 cm, 2. Kotkas (F) 194 cm, 3. Kalima (F) 194 cm.

Hašk : Bask 1 : 1

Na praznik je bila v Zagrebu nogometna tekma med Haškom in Baskom. Bask je znova potrdil, da se je z novimi pridobitvami letos zelo okreplil. Sredi Zagreba je — čeprav ni imel s seboj ne Cabrica, ne Djenadića — vzel Hašku točko. Igra je bila splošno zelo nervozna. Pozneje pa se je začelo vedno bolj jasno kazati, da bo Bask dal dobro partijo. V prvem polčasu je bil brez dvoma boljši nasprotnik, v drugem polčasu pa se je prerano umaknil v defenzivo ter na ta način Hašku omogočil, da je prevzel vso iniciativo in neprestano napadal. Hašk je igral neurejeno in raztrgano. Dobra sta bila le Golac in Konstantinovič, v napadu pa Hitrec. Bask je bil zelo homogen. Halflinija je bila boljša kot Haškova, pa tudi oba branilca sta bila na polni višini. V odlični formi pa je bil taktični golman Jakšič, ki je s svojimi smelimi in uspešnimi parada-

ma navdušil zagrebško občinstvo. Napad ni bil tako izenačen kot ostali dve liniji. V njem sta se zlasti odlikovala Tomašević in Tirnanić, ki je s svojimi hitrimi prodori in s tačnimi pasovi neprestano ustvarjal nevarne situacije.

Goli so padli takole: v deseti minuti je Tomašević preko Haškovih branilcev podal Tirnaniću, ki je stekel nekaj metrov, tekkel za žoga in v teku nizko poslal v desni kot. Hitrega udarca Zmara ni utegnil parirati. Drugi gol je padel v 35. minuti drugega polčasa, torej le deset minut pred koncem. Kacijan je plasilal žogo, ki mu jo je bil Hitrec podal zelo lepo, plasilal neubranljivo.

Igra sama ni na občinstvo napravila dobrega dojma, zlasti radi slabe Haškove igre. Tekmo je sodil g. Stefanović dobro in korektno.

Maratonski tek: 1. Mionen (F) 2,37,28,8, 2. Jaroff (A) 2,39,03, 3. Palme (S) 2,42,13,6.
Hoja na 50 km: 1. Whitlock (A) 4,41,50, 2. Diehl (N) 4,43,55, 3. Brunn (N) 4,44,51.

Deseterboj: 1. Büksell (S) 7214 točk, 2. Teruto (P) 7006 točk, 3. Neumann (Svici) 6664 točk.

Nemčija je skupno dosegla 103 točke in zavela prvo mesto. Sledi ji Finska z 78 točkami, Švedska s 75, Anglija s 53, Italija z 41, Holandija s 27, Francija s 27, Madžarska s 23, Estonija s 13 in Poljska z 12 točkami. Ostale države niso dobile nobene točke, ker so njihovi tekmovalci izpadli že v predhodnih tekmovaljih. Tekmovanje samo je pokazalo, da so trenutno Nemci v lahki atletiki res najmočnejši v Evropi, saj so si prvo mesto priborili z velikim naskokom točk pred drugimi.

Ligaške tekme v nedeljo

V nedeljo bosta odigrani samo dve ligaški tekmi in sicer med zagrebškim Gradjskim in našim ligasem SK Ljubljano. Tekma bo v Zagrebu, sodil pa jo bo g. Nenadović, odnosno Šibalić (ki je določen za rezervno). Našega ligasa čaka izredno težka naloga, saj bo moral v Zagrebu za koštanj v žerjavico. Gradjski je dan-današnji brez dvoma najboljši jugoslovansko moštvo. Če bi bila tekma v Ljubljani, bi se lahko nekoliko upali in ugibali, tako pa že kar lahko napovedamo, da se iz Zagreba ne bomo vračali z velikim izkupičkom. Sicer je res, da je žoga okrogla in da pri nogometu igra zelo važno vlogo tudi sreča, toda kljub temu menimo, da je sreča rajši na strani močnejših kot šibkejših moštev. Naši igralci naj se le ne vrnejo prehuho poraženi, pa bomo z njimi zadovoljni. Zunaj itak ne moremo posebno računati na točke, zato pa naj se toliko bolj potrudijo doma in poskrbe, da ostane BSK letos edini klub, ki je — ob ogromni podpori sreče — odnesel iz Ljubljane obe točki.

Ameriško teniško prvenstvo

Forest Hills, 8. sept. V Forest Hillsih se je že pričela — ob izredno močni konkurenci — tekmovalje za ameriško prvenstvo v tenisu. Za nas je to tekmovalje izredno zanimivo, saj na njem sodelujeta tudi naša dva odlična teniška igralca, Punčec in Kukuljevič. V prvem kolu je neznani American Mac Ney eliminiral nositelja osminke, Destrémeauja (Francosa) s 6:2, 4:6, 6:1, 6:3. Kukuljevič (Jugoslavija) pa je v treh setih zanesljivo odpravil Američana Prohaska s 7:5, 6:1, 6:0. Hunt (Amerika) je premagal Japonca Tamija s 6:1, 4:6, 6:1, 6:3. Naš prvak Punčec, ki je tudi nosilec osminke, je bil v prvem kolu prost, nastopil pa bo že v drugem. Upajmo, da bosta oba dobro zastopala naš teniški šport.

Po dolgi, težki, z največjo potrpežljivostjo prenašani bolezni, je včeraj, dne 8. septembra 1938, ob pol 11, moj ljubljani soprog, naš dobri oče, tast in stric, gospod

Franc Weiler
trgovec in hišni posestnik

v 50. letu, potolažen s svetimi zakramenti, za vedno odšel od nas.

Zemljski ostanki blagega pokojnika bodo v kapeli na mestnem pokopališču slovesno blagoslovljeni in položeni v družinsko grobnico.

Sv. maša zadušnica bo v ponedeljek, 12. septembra ob 7 v stolni cerkvi. Prosimo tihega sožalja.

Maribor, Zagreb, Wildon, Wien, München, Linz, dne 8. septembra 1938.

Marija Weiler, soproga; Marija Cverlin roj. Weiler, Justa Weiler, hčerki; Herman Cverlin, zet — in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; šenitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešitna vrstica po 3 din. — Za pismena odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Mizarskega pomočnika
dobrega, takoj sprejemnega.
Androvič, Komenskega ul.
št. 34.

Poslovne organizatorje
dobre, sprejemne. Ponudbe v upravo »Slovenca«
pod »Lepa eksistenca« št. 14364. (b)

Sortirarice papirja
perfektno, sprejemne. —
Pismene ponudbe s prepisom dokumentov pod
sifro »Zagrebe« na Publicitas, Zagreb, Illica 9.

Samostojni podjetnik
sprejme pošteno gospodinjstvo z dežele, vajeno kuhe in pisanja. Ponudbe v upravo »Slovenca«
pod »38« št. 14343. (b)

Vrtnarja

oženjenega, marljivega in zanesljivega, ki se razume v vodstvu manjšega gospodarstva, sprejemne za takojšnji nastop. Pismene ponudbe pod 50848 na Publicitas d. d., Zagreb, Illica 9.

Vajenci

Učenca
zdravega in poštenega sprejemnega takoj v trgovino z mešanim blagom. — Krevs, Brusnice. (v)

Kupimo

Kotel brzoparilnik
rabljen ali v dobrem stanju, ca. 150 litrov, kupim. Hitre ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 14334. (k)

Leskove palice

za smučanje, surovo sekane, vendar ravne, brez grč, kupim 3000 komadov. Samo nujna in takojšnja dobava pride v poštev. — Ponudite in zahtevajte pogoje od tt. B. Kolb, Vizmarje, št. Vid n. Lj.

Dijaki

Dva dijaka
sprejemne v oskrbo v lepo stanovanje. Poljanski nasip 12-III., vrata 13.

Dijakinjo
sprejemne na stanovanje z vso oskrbo. — Najraje nižjih razredov. Poljanski nasip 10-II., desno stopnišče. Iv. Požar. — (Blizina gimnazije.) (D)

Pouk

Francoščino in nemščino
klavir in teorijo, redno privatno poučuje Aneta Potočnik, strokovno diplomirana. — Prijave sprejema dnevno od 10 do 16: Tržaška cesta 1-1.

Stanovanja

Enosobno stanovanje
oddam. — Guncelje št. 24, št. Vid nad Ljubljano.

Stanovanje

dvo- ali trisobno, s pritliklinami in vrtom, nahajajoče se v neposredni bližini kopališča in kolo-dvora v Laskem, se odda s 1. oktobrom t. l. mirni stranki. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14360 odn. v Laskem, Kopališka ulica 7. (c)

Vnajem

ODDAJO:
Vogalni lokal primeren za manufakturno, galanterijo, drogerijo in podobno, v novi hiši, na prometnem kraju, se takoj odda. Polzeve se pri Mavriču, Bežigrad 1. (n)

Denar

Vojno škodo
2 1/2% - kupim. Moste, Vodmatska ulica 2, pritišče.

Prodamo

Šolske torbice
in nahrbtnike v veliki izbiri priporočila I. Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. (1)

KOLESA

najnoviji letošnji modeli v največji izbiri naprodaj po neverjetno nizkih cenah

Nova trgovina

Ljubljana - Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

Moške svilene srajce

trpežne, moderni vzorci Din 29

moške tople srajce

Din 24

moške nogavice

močne, moderni vzorci Din 5

moderne svilene krovate

Din 7

damske svilene kombinirane srajce

Din 24

damske svilene hlače

Din 10

damske moderne svilene bluze

Din 20

damske hlače in srajce

trpežne, tople in močne Din 8

trpežne ženske sportne bluze

v vseh barvah in velikostih Din 10

Svilene nogavice

ženske trpežne Din 8

in razno ostalo blago po neverjetno nizkih cenah prodaja

„ZORA“

Ljubljana, Miklošičeva c. 30

Obiščite nas in prepričajte se, da imamo veliko zalogo in prodajamo dobro blago po zelo nizkih cenah.

Trgovci, obiščite nas, da si povečate Vaš zaslužek!

Širite »Slovenca«!

VSAKOMUR SE IZPLAČA OGLAŠEVANJE V »SLOVENCU«

Dežne plašče, obleke,
perilo itd. si nabavite najbolje in najceneje pri Presker, Sv. Petra cesta 14. (1)

KOLESARJI!

Ko obiščete velesesem, si oglejte znamenita francoska kolesa

»AIGLON«

VIKTOR BOHINEC
Ljubljana
Tyrševa cesta 12 (dvorišče)

Pekarija

z licenco, z navadno pečjo, z na novo opremljeno slaščičarno, na prometnem mestu, se zaradi odhoda prodaja. Delo zagotovljeno. Vprašati: Gorizia, Vila Seminario 3. (n)

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!

Posrestva

Gostilniško posrestvo
na lepem prometnem križišču, zelo donosno in z vsem inventarjem, takoj prodam zaradi osebnih razmer. Naslov v upravi »Slovenca« pod 14.260. p

VEČ STAVBNIH PARCEL

v bližini kolodvora v št. Vidu - se pod ugodnimi pogoji prodaja. - Poizve se: Vizmarje 59.

Štiristanovarska hiša

nekaj vrta, veliko dvorišče, v Celju, ugodno naprodaj. Potreben kapital 40.000 din, drugo po dogovoru. Vprašati Celje, Zavodna 8. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno - strokovno obračunski posredovalec - Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje številne parcele, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Lepo posrestvo

12 orlov, zidano stanovanjsko in gospodarsko posrestvo, z opeko krito, na sončni legi, tik Maribora, Rošpol 10, prodam. Vprašati pri Kotnik Ivan, Ob brodu 5, Maribor.

Poizvedbe

Pes

stv. z zeleno ovrtnico št. 476 - se je izgubila. Proti veliki nagradi naj se ga vrne v Gledališki 4-III.

Za časa velesesja si oglejte

v mojih skladiščih najboljša poljedelske stroje: mlaitilnice, slamoreznice, vitlje, čistilnice in trijerje za žito, mline in stiskalnice za sadje in grozdje, reporeznice, brzoparilnice in druge kotle, pluge, brane, orodje, stavbeno in pohištveno okovje itd.

FR. STUPICA železnina, zaloga razstreljiv ltd.
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 1 (poleg Figovca)

SPECIJALITETA FIRME

Bruno Moser

veletrgovina z vinom
Zemun
Moserjeva ulica 1 — Telefon 87-555

Zaloga tudi v Javnem skladišču v Ljubljani

Zastopnik za Maribor in okolico
g. Franc Vogrin
Maribor, Majstrova 15/I. Tel. 26-64

ki je z zakonom zavarovan in kakovosti neprekosljiv.

Da se potrošniki obvarujejo neuspešnih ponaredb naj zahtevajo izrecno izvirni fruskogorski biser, ki je zakonito zaščiteno izdelke tvrdke B. Moser, Zemun. Pazijo naj, da ima zamašek žig »Fruskogorski biser«, kar jamči za izvirno polnitev.

Poskusite ga na velesesju v Ljubljani!

Na velesesju v Ljubljani poskusite

specijalitete svetovne tvrdke

MARTINI & ROSSI S. A. Torino

in zahtevajte povsod

Vermouth Martini
Vermouth Martini Dry
Chianti Martini

Generalni zastopnik za Jugoslavijo

trvrdka **B. MOSER, ZEMUN**
Moserjeva ulica 1

+

Sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da nam je umrla, previdena s tolažili sv. vere, naša mama in stara mama, gospa

MARIJA PLEVELJ

vdova po policijskem nadstrazniku

Pogreb drage pokojnice bo dne 10. septembra 1938 ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Svabičeva 15, na pokopališču k Sv. Križu.

Prosimo tihga sožalja.

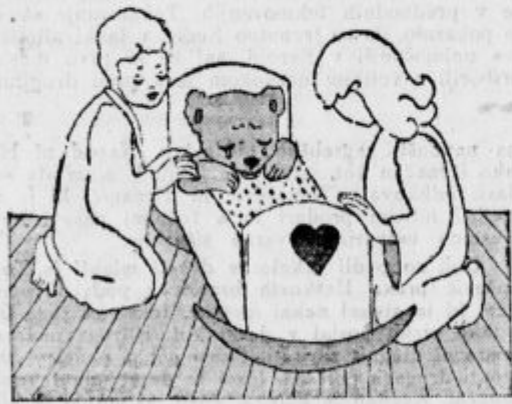
V Ljubljani, dne 9. septembra 1938.

Globoko žalujoči otroci in družina Janez Grilova.

Konči Ahačič:

6

Bumček in Bunkica

Nenadoma se Bumček spomni vse svoje velike nesreče in debele solze se mu vlijejo po kosmatih licih in kapajo v odprta usta: »Ubogi Bumček! Revček ti! Kako hudo se ti godi! Le ti si edini medvedek tu med temi Biksi čudnimi, u-u«

Materi se Bumček zasmili. Punci položi v votlo deblo, ki se ziblje kakor veja, dvigne Bumčka k sebi, ga zavije in odnese v kuhinjo, kjer ga položi v nekaj belega in zelo mehkega.

Bumček še nekaj časa joka, potem pa se mu zapro oči in kmalu pozabi na težko gorje, ki ga je doletelo zaradi neposlušnosti.

Konec prvega poglavja.

Med kitajskimi teroristi

Najbolje je torej bilo, da malo pohodim okoli po mestu kakor kak preprost turist. Sprehod je sijajno sredstvo, kajti na njem se odpočijejo možgani, čeprav se telo utruji. Sedaj, ko sem dovolj dobro poznal tuji del Šanghaja, se mi je zahotelo še po kitajskem delu mesta.

Na eni strani leži kitajski del med francoskim delom in Wangpoom in se zdi, da se je očeval zapadnega vpliva, in z druge strani pa človek lahko najde značilno kitajsko življenje v Šapeju, obirnem predmestju, ki ga loči od Settlementa Soochow-Creek.

Bil sem precej v zadregi. Kitajsko mesto me je vabilo, a želel sem ga posetiti s kom, ki ga že pozna, da bi si ga bolj natančno ogledal. Končno sem se odločil, da grem v Šapej. Taksi me je pripeljal do Soochow-Creeka. Od tod sem šel peš vzdolž Tatung Roada, potem ko sem si vestno natlačil pipo in jo prižgal.

Tatung Road ni predstavljal sam po sebi kakšne posebno velike značilnosti in zapustil sem to prometno žilo, še vse preveč važno za bolj značilne uličice.

Zelo majhnim pločnikom so delale napoto kolibe rokodelcev, za katere je bilo težko točno ugotoviti, s kakšno obrtjo se pečajo. Med dvema mračnima trgovinama, od koder se je širil duh po plesnobi, so bile košare, napolnjene z živili.

V takih okoliščinah so se morali mimoidoči umikati na cesto, ki je bila komaj dva metra široka, in se pripraviti za prostor z nosači, ki so grozili, da bodo vsem iztaknili oči z dolgimi bambusovimi drogovci, ki so jim služili za nosenje bremena.

Na slepo sem brodil okoli kake pol ure, ko se mi je neki Kitajec ponudil, da me bo peljal v pušilnico.

Možak, očitno gonjač, je bil potuhnjene in nemirnega obraza kot ljudje, ki jih žalostna obrt sili, da nabirajo goste za več ali manj nedovoljene hiše.

Govoril je pravilno angleško. Mogoče je bil zasvojen kot strežnik na parnikih.

»Zelo dobra pušilnica,« je poudarjal... »Najboljše šanghajske pipe...«

Srečanje s tem gonjačem je imelo veliko posledice zame, še več pa za druge.

Če sem šel za njim, ni bilo to zaradi pričakovanja tega, kar bi se moglo pozneje zgoditi, ampak čisto zaradi poklicne radovednosti.

Vedel sem, da je trgovanje z opijem v Šanghaju strogo prepovedano, in da so trgovci, ki jih zasačijo pri njihovi zločinski trgovini, strogo kaznovani. Vedel sem pa tudi, da kljub kaznim na visicah, ki so izdane proti najemnikom omamnih hiš, te hiše niso nič manj številne; zelo dobro jih obiskujejo.

Ker nisem imel drugega dela, sem želel posetiti tako pušilnico prav tako, kakor sem obiskoval tajne točilnice za časa ameriške prepovedi točenja alkoholnih pijač.

Moj gonjač, ki je bil kaj smešen, je bil prav vesel, da je našel na novega gosta. Smatral me je za velikega ljubitelja lekarij, zato mi je na vse pretege hvalil svoje dišave in me tudi peljal k njim. Pač bi se težko orientiral v tej mreži ozkih ulic, a k sreči nisva šla predaleč. Kitajec se je ustavil pred nekimi vrati, ki niso bila popolnoma zaprta, jih odprl in mi vnel vstopiti.

Skoraj takoj je izginil in me pustil pred enim svojih rojakov, o katerem bi človek dejal, da je narejen natanko po porcelanasti podobi velikanskih budistov, katerih dobrodružnost je le namikljiva.

Kljub svoji debelosti se je mož premaknil s čudovito lahkoto in se mi približal s skoraj suženjsko vljudnostjo, kar me je neprijetno dirnilo.

Povabil me je, naj grem za njim. Peljal me je v prvo nadstropje. Tam je hodnik v obliki črke T vodil do sobic, ki so bile vse enotno zaprte s tapetami. Tu ni bilo nikakega hrupa.

Budist se je ustavil skoraj na koncu hodnika in privzdignil eno izmed tapet.

»Če se gospod blagovolijo potruditi, da vstopijo...«

Mož je po mojem naglasu takoj uvidel, da nisem Anglež, zato je nadaljeval v brezhibni francoščini. Imel sem vtis, da bi bil mož zmogel pogovarjati se tudi v nemščini in ruščini.

Ko mi je pokazal mizico z vsemi potrebnimi pritliklinami, me je vprašal:

»Ali si bodo gospod tlačili pipe sami ali jim moramo poslati strežnika?«

»Poslijte strežnika,« sem odgovoril.

Povedal sem mu natančneje:

»Prišel sem semkaj bolj iz radovednosti kakor zaradi kajenja...«

Kitajecv nasmeh je izginil... Najbrž so ga zanimali strastni kadilci.

Tudi on se je natančneje izrazil:

»Cena prvih pip je mnogo večja kot cena desete pipe, na primer...«

Prav odkritosrečno mi je hotel povedati, da bom moral mastno plačati. Toda odločil sem se nadaljevati s poskusom in sem zato brezbržno zamahnil z roko — kakor velik gospod!

Tapeta se je zopet povesila in ostal sem sam v ozki sobi, ki je bila opremljena le z nekaj preprogami, pletenimi iz slame in z nekaj kadilnih potrebščin.

Pravokotno odrezana in napeta juta, ki se je vrtela ne vem na kakšen način, je nadomeščala ventilator v modernih hišah in oskrbovala potrebno prezračevanje. Ko prideš z ulice, te razgrete peči, somkaj, kmalu začutiš mraz po hrbtu.

Šel sem k oknu, ki je bilo zastrto s tanko zaveso iz cepljenih in lakiranih bambusovih palčic.

Pogled mi je zašel na dvorišče, na katerem je bilo naloženih tisoč najrazličnejših stvari kakor sploh na dvoriščih kitajskih bivališč. Razločno sem sledil z očesom odhodom in prihodom kulijev, ki so prihajali v gosjem redu na dvorišče in potem v kolarnico, kjer so odlagali vreče, ki so bile videti zelo težke.

Počasi sem hodil po sobi in zabavljal. Poklicanemu služabniku se ni mudilo. So pač videli, da nisem resen gost — sreča zame!

Povrnil sem se k oknu in se zatopil v opazovanje kulijev.

Blago, ki so ga prenašali, ni moglo imeti velike vrednosti, kar sem videl iz tega, kako malo skrbno so ravnali z vrečami. Bile so zavezane z vrvice, ki pa ni dobro držala in dvakrat zaporedoma sem videl, ko so kuliji butnili ob glavna vrata s svojim bremenom, da sta padla iz vreč dva ali trije predmeti, za katero se pa nosači očitno niso dosti zmenili. Prevelika razdalja je bila, da bi mogel spoznati predmete, pa se sploh tudi trudil nisem za to.

Lahek ropot me je spravil pokoncu. Obrnil sem se.

Strežnik je, počenjen nad preprogo, našgal malo svetilko in brisal pipo.

»Ah! Končno...«

Naslonil sem se na drug konec mizice in opazoval točne kretnje Kitajca, ki se mi je včasih tudi nasmehnil, a izgovoril ni nobeno besede.

Spretne roke so pograbile šivanko in jo potisnile v poveznik, v katerem je bilo neko črnkasto testo: lekarija. Kmalu je šivanko izvlekel, in na koncu se je držala kroglica opija, ki jo je dal z veliko opreznostjo na plamen tilke. Kmalu je napolnil vso sobo vonj, ki je nekoliko spominjal na kakahuete.

Nato mi je dal znamenje in mi ponudil dolgo cev, sam pa je držal nad plamenom ozko pečico, v katero je bil dejal to dragoceno kroglico.